

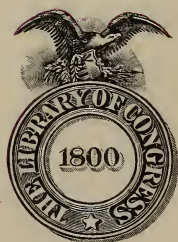
BS 325

.M76

1869

Copy 1

MPONGWE
JAMES.
PETER.
JOHN.
JUDE.

Class BS 325

Book .M76

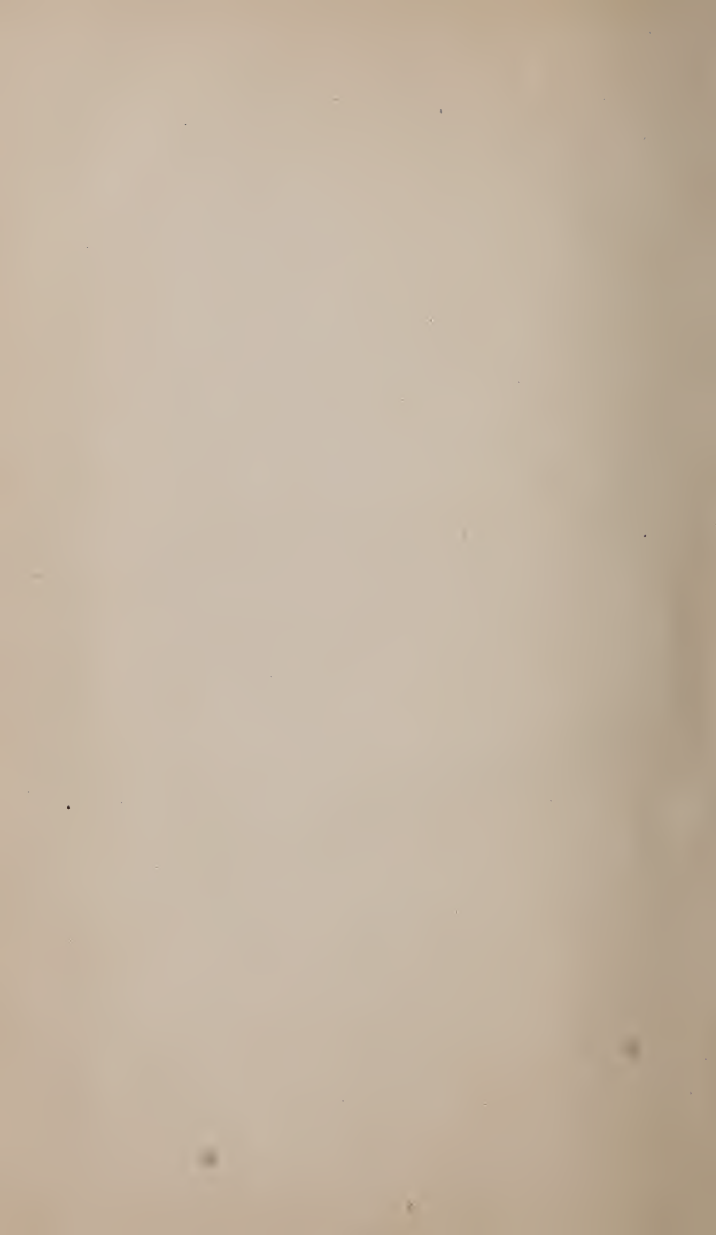
1869

Blames

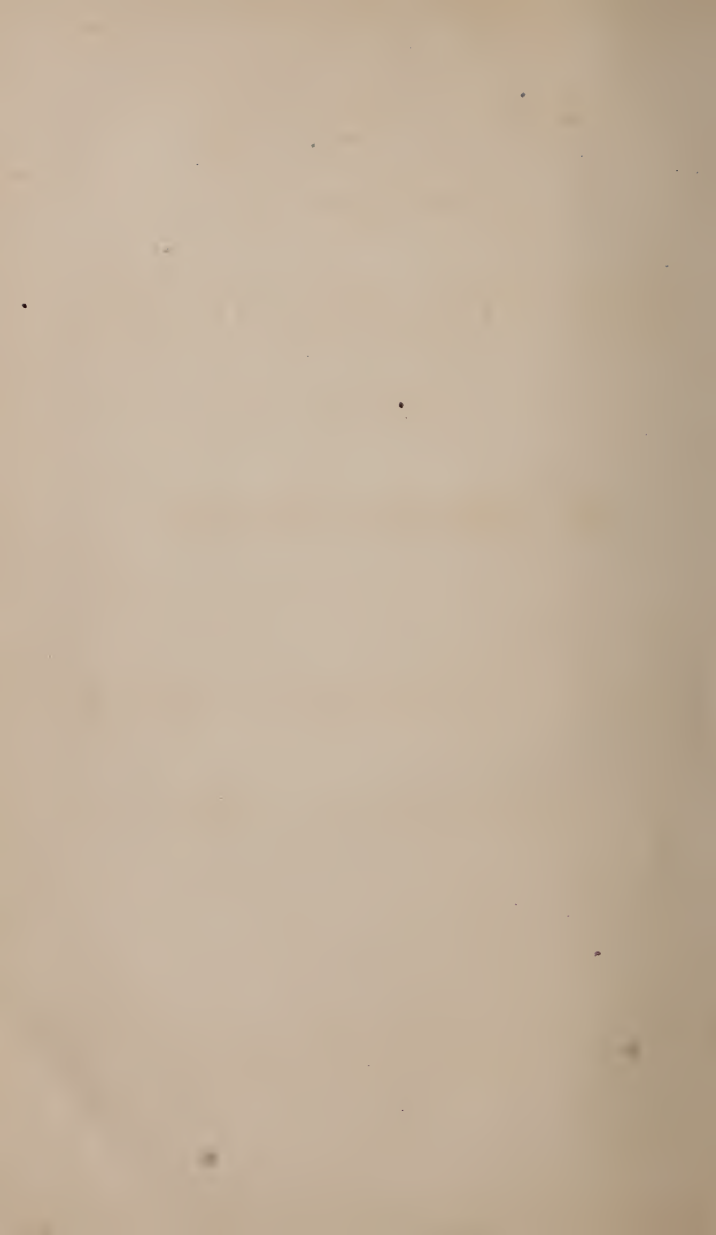
Cust 417-419, 512.

Bible. N. T. Catholic epistles.

THE
Mpongwe : *1869*. *Bushnell*.

EPISTLES OF

JAMES, PETER, JOHN, AND JUDE,

TRANSLATED INTO

The Mpongwe Language ;

BY

A MISSIONARY OF THE AMERICAN BOARD OF COMMISSIONERS
FOR FOREIGN MISSIONS,

GABOON, WESTERN AFRICA.

NEW YORK:

PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1869.

BS 325

. M76

1869

124033

80

124033

EZANGO ZI JEMS.

EWONJO I.

JJEMS nyongo y'Anyambiě nla ya Rerě Jisu Krai, gor' igoñi ny'imbuve nl'imbuve mbanli' si re pazanganla pa, ibogezya.

2 Awarera, ranganli yo ndaga y'igeva nyodu j'anluě aposwa gw'anlângâ m'idembo sijenge;

3 Miaganli 'nlě, ikěnliza s'ijiviri sanli si janj' isindinla.

4 Ndo isindinla si ga loanle nl'ijanji sě sibia, inlě, anluě ga loanl' ogore kwanga, kâ nluě anlak' ezâma nyěnlě.

5 J'âm' edu gore nluě abel' imia, e ga vambie gor' Anyambiě o davi' *anlaga* waodu, nl'ibunla, k'âzěmba ; si be po yě.

6 Ndo e ga vambie nl'ijivira, mpaga fâ. Kânde ayě o dova mpaga, ar' egâlanli g'okeva wi mbenle pindio nl' ompunga, ayânla.

7 Kânde oma měwânlâ e ga rig' avikilia' 'nlě, e be bâng ezâma avila gore Rerě.

8 Oma w'ipikili' ibanli e kaluagalua gw'impânlâ sě sodu.

9 Onwarerě w'inyang' ipe, e ga yenl' igeva nl'ipendio sě:

10 Nd'oma wi ntambi nl'isyonlio sě, kânde g'ipunjinla s'amanli e be piaganla.

11 Kânde nkombe tângwa pa nli mpiu mpolo, yi sunge jomiz' amanli, nl'ipunjinla

sa mo poswa, n'íměpe jenlo sa mo si pera ;
yenlâ kě oma wi ntambi be pera gw'impâ-
nlâ sě.

12 Ozavinlo gor' oma o sindinlag' idembo ;
kânde ayě kěnlizo pa, e be bānga korowa
y'eměnlâ, y'avanganlio nli Rerě gore wao
wi tândě.

13 Awvl' oma j' asyârio 'nlě, mi asyârio n'
Anyambiě ; kânde 'nlě, Anyambiě azyârio n'
ibe, yenlâ kě azyâr' om'edu.

14 Nd' omedu e syârio j'adurinlo n'itāngi-
nli sěmě, agoto.

15 Gamběnle itānginla pundiga pa, si janl'
ibe : n'ibe, ja sa sula, si bag' ijuwa.

16 Aṽemanli, awarera, wi tândo miě.

17 Idavi' edu ibia, nli mpagag' edu imbia, yi
pila gw'igonlo, azuminl' avila gore Rerě y'iza-
nge, o re azye n'ikaluagalua nlâ iviri ny'
ikalua.

18 Nli ntāndinli yěmě, ayanli zuě, n'iga-
mba ny' orěti, inlě, azuě ga loanle onlāngâ
w'ilond' ilonga y'ipango sě.

19 Sambo, awarera wi tândo miě, rig' omedu
doanla něga go jâgâ, sile kamba, sile benda ;

20 Kânde egunlu z'oma zi janj' orěti w'A-
nyambiě.

21 Sambo, walanl' isěkě sodu n'ibunla si
ṅambi, awāng' igamba nyi jongo n'okende-
kende, nyi re nli ngulu yi sunginl' anlinli
manli.

22 Ndo loanlanl' iyanjisi y'igamba, arang' iyâgisi dadie, ntemizag' ikui anlimě.

23 Kânde j'âm' edu adoanl' oyâgisi w'igamba, k' âloanl' oyanjisi, are g'oma o ponl' ozyo wě wi njanli gw' eyenlo :

24 Kânde e ponl' okuwěmě, agěndaga kě sunge deŵanl' onlângâ w'oma avegago ndě.

25 Ndo ayě o ponla gw'ivanga ny' agore ny' onwântye, aloanla *go nyo*, ayě doanl' oyâgisi wi devanla, nd'oyanjisi w'evilo, oma mě be savinlo gw'ijanji sě.

26 Jâg' omedu gore nluě ajenlo 'nlě ombia, kâ azimbi' onlěmě wě, ntemizag' orěmi wěmě, isavinla s'oma winlâ, si re sa nyawě.

27 Isavinla si nkěřě, ibe fâ g'ozyo w'Anyambiě nla Rerě, nle sinlâ, Go poginl' awa wi tigo, nl'anto wi tigo gw'injuka sao, *nla go penjavenj'* oku' wěmě mpělâ fâ go ntye.

EWONJO II.

AWARERI am, aloánlanli nl' ijivira sa Reri yazyo Jisu Krais *Reri y'ivenda* nl'oma wantuntu.

2 Kânde j abia gw'eŵando zanli oma o re nl' oñoro wi syika yatenlatenla, bâra p'iwâr' ivia; kě jinginl' okuge nl' ingâi 'simbe ;

3 Kâ nluě dub' oma o re bâro p'ingâi simbia, awwlinliě 'nlě, Loanla ŵěnlâ go mbora mbia ;

awulinliě okugě 'nlě Gumanla měvâ, ge loa' vĕnlâ gw'iyarinlo nyam :

4 Anluě doa' oma wantuntu gw'ikui anli, aroenla iyĕkĕli' y'ipikil' ibe ?

5 Voganlionli, awarerě wi tândo miě, 'nlě, Anyambiě, e pa pinj' ikuge yi ntye yinlâ, nla-
mĩ gw'ijivira irigo y'inlângâ nyi re yě panga-
nla pa gore wao wi tândě ?

6 Ndo nluě are pĕdia p'ikuge. Nlaĩmi wi pitakanla nluě, alura nluě go ka y'ijĕkĕlia ?

7 Wi tâv'in'ivia mĕnyânlâ nyi re nluě fwe-
lio pa ?

8 Ja' nluě adend' ivang' ivia ga nt' ar' irĕndâ 'nlě, O ga rând' oganganlo wâ ga ntě tândâ okuwâmě, anluě denda mbiambiě.

9 Ja nluě adoanla n'anlaga wantuntu, anluě jang' ibe, azurio n'ivanga ga ivavisi.

10 Kânde omedu o be penjavenj'ivanga nyodu, aĩema nli *ndaga* mĩari, ar' ogara wa nyodu.

11 Kânde ayě o wuli' nlě, Anlanla nla winganli, are bulia pa' nlě, Ayonla, Ndo j'âm' anlanla nla winganli, ndo o jonla, om' atoenl' ovavisi w'ivanga.

12 Gambanli *yenlâ*, kâ denda nli *yenlâ*, ga wao wi be jĕkĕlio v'ivanga ny' oĩantye,

13 Kânde ayě be dĕng' ijĕkĕlia ipoginla fâ, o re e pa tuminli' ipoginla : n'ipoginla si bol' ikapa gw' ijĕkĕlia.

14 Inyenla *nde*, awarera, j'âm' abulia' nlě,

are n'ijivira, n'azyā n'ijanja? Ijivira so kâ sunginlě?

15 Jâg' oŋwarerě onloŋe ge oŋwarerě oŋanto are telě, n'awonlio inya si ntyug' wedu,

16 Nl'omâri gore nluě abulinlia wao'nľě, Lubwanli n'aměnjě, ayâg' oŋonli n' ayorizo; ndo anluě pa wao isaon měyânlâ yi re n' isyâlâ g'okuwa; yi re n' isyâlâ ande?

17 Yenlâ kě ibekelia, ijanja fâ, si re juwa pa, so dadie.

18 Ih, oma kâ bulia'nľě, Ore n'ijivira, mi are n'ijanja: Ruminlia miě ijiviri sâ ijanja fâ; kâ mi atuminliâ ijiviri sam n'ijanji sam.

19 O jivira'nľě, r'Anyjambiě mo dadie; o denda mbiambiě: inyambe kě jivira, arataminla.

20 Ndo awě, oma w'oteŋu, o bele mia inľě ijivira ijanja fâ, si re juwa pa?

21 Ebreham reri azyo e po mběmi v'ijanja, gw'aluoyě ayirinl' Aisak oŋwanliě ntyago go âltěr?

22 O jenla nt' ayanj' ibekelia n'ijanji sě, nla v'ijanja ibekelia s'aměpio?

23 Nl' irěndâ y'aroenli rěti yi bulia'nľě, Ebreham ayivri Anyambiě, aranginlo yo gore yě v'ârěti, avelio yě ndego y'Anyambiě.

24 Anluě jenla' nľě n'ijanja, oma bānga mběmi, aranga v' ibekelia dadie.

25 Egālanli měmo kě Rehab y'evovevoe e bānga mběmi n'ijanja, ayě bānga p'ilādinli, aroma wao kěndaga mpānlâ nyěnlě?

26 Kânde ga nt' ar' okuwa inlinla fâ, wi re juwa pa ; yenlâ kě ibekelia, ijanja fâ ; si re juwa pa kě.

EWONJO III.

AWARERI am aloanlnlanli inlěnj' imien-ge gore nluě, miagag', inlě, azuě be děng' ijěkělia ipolomě.

2 Kândenlě gw' isaon imienge azuě ědu, azuě fwema. J'âm' aĕema nl'igamba, ayě měmo *nle* om'ogore, nli ngulu' kě yi simbi' okuwa wodu.

3 Vonla, azuě fel'imianga gw'agwanlâ m'in-kavala, inlě, si ga yâgěno zuě, kâ zuě kegunlia okuwa wodu.

4 Vonla, K'amatanga, vanganle *mi* r'ampolo yenlâ, mi kěndizo nl' impung' iyâle, ndo mi fwizo nl'epěp' ezango, nkovi edu yi belo nli ngâwě.

5 Nlânlâ kě onlěmě nl'ev'ezango, nl'awol'ikapa, gw'isaon impolo, Vonla, ikonl' ipolo si bako nl'ogonli oŋwango !

6 Nl' onlěmě wi r'ogonli, ntye y'ibe ; yenlâ r'onlěmě go vi yazyo, inlě, wi feviz' okuwa wodu, avak' ogonli go ndoanli yodu y'oma, kâ yo baminla nl'ogonli w'ilombo.

7 Kândenlě onlâng' wedu w'inyama, nl'inyânli, nl'iĩamĩba, nli ya yi re go mbenle, yi měnlzionla, yi re měnlío pa nl'anlaga.

8 Nd' onlěmě w'amělizo nl'oma; *wu r'ibe* s'avanginlo, ralie nli kěmbe yi jonla.

9 Nla wo, savinla zuě Anyambiě vanganle ya Rerě; nla wo kě, sav' azuě anlaga, *wi re pango* pa *nl'egâlanli* z'Anyambiě.

10 Avila g'ogwanli mě mo, kâgw' ozavinlo nli ozavo. Awarera, isaon yinlâ yi bele do-anla yenlâ,

11 Mbenli yi kâgunlia go mbora mo *anlingo* m'onligi nla mi nonli?

12 Awarera, mponde kâ janl' ilonda y'e rere zi oliv? ge ogâli, ilonda yi mponde? Yenlâ re zyel' evero zo kâ poviz' anlingo mi nyanga, nla magěi ta.

13 Mande o *re* nl'imia nl'ikotiza gore nlue? E ga ruminli' avila go ndoanli mbia ijanji sě nl'okendekende w'imia.

14 Ndo ja nluě are nl'ņandi yi nonli, nl'añmo-manlo gw'irěmi yanli, azyogwanli; kâ anlokanli g'orěti.

15 Imia sinlâ si *suminla* avila gw'igonlo, ndo so *nle* ntye, s'okuwa, s'onyambe.

16 Kânde'nľě, mbora yi re nli ņandi nli mbělěkě, vâvâ re dungu nl'ijanj'ib' edu.

17 Nd'imia si pila gw'igonlo si donge jâmbua, avila vâvâ aňěnjě, okendekende nl'azunge dělio, ralie nl'ikěsi nl'ilond'imbia, oma wantuntu fâ, imbiagwanla fâ.

18 Nd' olonda w'orěti wi nyěnyo nl'aňěnjě gore wao wi pang'aňěnjě.

EWONJO IV.

AGAVI n'imbělěkě gore nluě, si *pila* gwĩ? si *pila vanganle* avila gw'itānginli sanli si noagaga go vi yanli?

2 Anluě tânginla, alěnga: anluě jonla, k'ayongunla go děnga, ndo nluě alěnga: anluě noa n'igāvi ndo nlu' azyele, kândenlě anluě bambia.

3 Anluě bambia, k'alěnga, kânde 'nlě, anluě bambia n'ibe, inlě, anluě kâ periza gw'itānginli sanli.

4 Bandanliě nli vōvōvōvō, anlu' ami' inlě, itānda si ntye yinlâ, so nle ndoŭa gor' Anyambiě? omedu sambo o be doanla ndego yi ntye yinlâ, ayě n' oloŭaloŭi w'Anyambiě.

5 Anluě bětěnlě irěndâ yi bulia vâ nyawě nlě, Inlinla nyi doanla nla zuě nyi tânginla go ņandi?

6 Ndo e p'iměpinlo viaganlo: Sambo e bulia nlě Anyambiě e deg' idando, ndo e p'iměpinlo gor' okendekende.

7 Rugizanal' ikui anli sambo gor' Anyambiě. Noanlinl' onyambe, gamběnlě adubua gore nluě.

8 Zyuzyanli gor' Anyambiě, kâ yě syuzya gore nluě. Yovunlanli' agâ *manli anluě* arěgâ: n'ayâmbunl' irěmi yanli, *anluě* y'ipikil'-ibanli.

9 Yenlizanal' ikui anli njuke mpolo, lenlanli

nl'iwâga ; akě manli mi ga galue gw'iwâga, nl'igevi *nyanli* gw'ekěv̄a.

10 Zyonlianl' ikui anli g'ozyo w'Anyambiě, kâ yě javuria nluě.

11 Agambanl' mbe anluě nl'anluě, awarera. Ayě o kamba, mbe gor' oᅇwareriě, nl' ayěkěli' oᅇwareriě, ě kambe mbe gw' ivanga, ayěkělialia k'ivanga, ndo j âm' ayěkěli' ivanga, o zyel' oyanjisi w' ivanga, nd' oyěkěli.

12 R'omâri o p'ivanga, o re nli ngulu yi sunginla, nla go jiliza : awě mande o jěkěli' omâri ?

13 Oviruanli, anluě yi bulia 'nlě, Nlěnlâ ge mēnlě, azuě toa go nka mpolo mēyâ, aloanla v̄âv̄â ompuma, kě kola, alěng' oba :

14 Ndo nluě amie nte *be toa* mēnlě : kânde eᅇnlâ zanli ande ? Zi re vanganle ombutoa wi bounlia v̄'oᅇwâ lingo, avazanganla.

15 Ndo nluě *râ* bulia 'nlě, J'Anyambiě ajivira, azuě be doanla bâ, alenda zinlâ ge zânlâ.

16 Ndo věnlâ anluě jenl' igeva gw'isyogwi sanli ; igeva nyodu ny'onlângâ winlâ wi r'ive.

17 Sambo gore yě o mia go dende mbia, kâ y'alenda, gore yě yi re mbe.

EWONJO V.

OVIRUANLI, *anluě* nlaᅇni, nlenlanli nli tonga g'oᅇwanja w'injuke sanli si be bia gore *nluě*.

2 Igumbi nyanli nyi re bânla pa, nl'ingâi sanli si re nyo pa nl' isyënginlabama.

3 Syika yatenlatenla nla yapupu yanli y'a-koto nli nyanga ; nli nyanga ya so be doanl' oyenli gore nluë, any' izyonli yanli ga nt' ar' ogonli. Anluë are kenja p' igumba gw'intyugu si nuunla.

4 Vonla, ipa s' imbilo wi re tenla p'intyagi sanli, si simbio nluë nl' ipita, si tonga : nl' itonga si mângi wi re tenla pa, s'ajinginli gw' aroi m'Anyambië yi Sabeâth.

5 Anlu' adoanli gw' ambia go ntye, nla ny'imbunga ; kâ nluë pâmi' ikui anli ga go ntyugu yi jonla.

6 Anluë apenl' ogara nl' ayonli ogore, kâ y'alega nluë.

7 Zindinlanl' oling' ola sambo, awarera, gw'ibi' sa Rerë. Vonla, oma wi ntyaga e penginla gw'ilond' inbia, yi ntye, nla r'ozindinl' ola, kao adënga ningo nonga nla yi nuunla.

8 Loanlanli nl'isyâlinla kë ; ayâlizanl'irëmi yanli, kânde ibi' sa Rerë si syusya piërë.

9 Alagalaganli anluë nl'anluë, awarera, anluë vende p'ogara : vonla, Oyëkëli e kumanla g'ompombanla.

10 Wânganli awarera, ivâgisi yi re kamba pa gw'ina nya Rerë g'orevi w'isindinla s'azyingo nl'ipenginla.

11 Vonla, azuë tanga wao nl'ozavinlo wi sindinla. Anluë ajâgio g'onwanja w'isindinla si

Job, ayenla kě ntyai ya Rerě; inlě, Rerě are n'ikěsyi nli nkěngâ nděli.

12 Ndo viaganlo ny'isaon yodu, awarera, aranganli du orango, nlâ g'orowa, nlâ go ntye, ge n'orang' oŋwěnlě edu: ndo ih yanli yi ga loanle ih, nli nyawě *yanli* nyawě; anluě vende poswa g'ogara.

13 R'omedu gore nluě ajenla njuke? e ga gambinla, R'oma o jenl'igeč̃a? e ga yemb' ijembo.

14 R'oma o jâgâ nkanli gore nluě? e ga č̃elia' anlěrâ wi ŋando; kâ wao kwenl' inkâlâ g'oŋwanji wě, azagiě n'agali gw'ina nya Rerě:

15 Nl' ikambinla s'ibekelia si be toliza mân-gi wi jâgâ, nla Rerě be kumanliě, nla j'are janja p'ibe, si be nyezo yě.

16 Měmanlanl' ifwemi *sanli*, kâ kambinlanli, inlě anluě ga yingo. Ikambinla singulu s'oma w'ogore si janja polo.

17 Ilaias avegag oma nli mpanginli g'azuě, n'agambinliě nli ngulu'nlě, anlâga ningo, kâ y'anlâgi ningo v'impuñ iraro n'agwěli araro.

18 Avâ kambinlě n'avenli orowa ningo, nli ntye y'ayanl' ilondi yě.

19 Awarera, j'âmedu gore nluě afwema avila g'orěti, k'omâri fwinlizě,

20 E ga mia'nlě, ayě o fwinliz' omâ mbe avila gw'ifwema s'impânlâ sě, e be sunginl' inlinla avila gw'ijuwa, n'ayumbunl' ibe sijenge.

EZANGO ZIMĀRI ZI

PITĚR.

EWONJO I.

PITĚR, eroṃi zi Jisu Krai, gor' agēnda wi re pazanganla pa go Pōntus, Geletia, Kapadotia, Asia nli Bythinia,

2 Pinjo pa ga nt'ar' imia-sabosyo s'Anyambiě ya Rerě v'iměpia s'Inlinla, gw'ijâgēnlo, n'inyěnya si ntyinla yi Jisu Krai; Iměpinlo gore nluě, n'aměnjě mi ga wunlizo.

3 Ozavinlo gor' Anyambiě nla Rerě ya Reri yazyo Jisu Krai o re ga nt'ar' ipoginli sě sipolo, are fâ janla pa zuě gw'iguṃu nyabâ v'itongwa si Jisu Krai avila gw' ijuwa,

4 Gw'ijiga s'awânlize, s'aṽevize s'aṽulize, kenjinlo, pa g'orowa gore nluě,

5 Wi penjavenjo nli ngulu y'Anyambiě v'ibekelia gw'isunginlo, kekizo pa go tuminlio gw'egombe zinuunla.

6 Go so nluě jenl' igev' ivolo, vanganle vĕnlâ, j'isyâlâ re, v'oṅwâ lingo, anluě are n'ekěvâ g'oṅwanja w'idembo sijenge.

7 Inlě, ikĕnlizo s'ibekelia sanli si re nli njonli viaganlo polo nla syika yatenlatenla yi pera, vanganle y'akĕnlizo n'ogonli, si ga lĕngo gw'isuminlia, n'idubo, n'ivenda gw'ibi' si Jisu Krai;

8 Ore nluě pa jenlo, anlue tândě ; gore yě vanganle venlâ anluě jenlě, ndo njviraga anluě jenl' imbia nl'igeva nyi re ny' agambize, ralie nl'ivenda :

9 Mbângag ntyai y'ibekeli' sanli, vanganle isunginla s'anlinli *manli*.

10 G'onwanja w'isunginlo mě, ivâgisi y'avâmbiagi nl'azyiliagi polo, y'avâgagi g'onwanja w'iměpinlo s'arâ bie gore nluě ;

11 Nzyiliaga mě, nl'onlângâ w'egombe nde w'avivio Inlinla nyi Krai ny'vegagi nla wao, gw'amiezi nyo sabosyo azyingo mi Krai, nl'ivenda nyi be songa.

12 Aruminlio gore wao, inlě aranga gore waomě ndo gore zuě, y'awuliag' isaon y'itakilio nluě vendlâ nli wao wi re kambinla pa nluě ntyango mbia nl'Inlinl' Ivia tomo p'avila g'orowa ; isaon mě y'arândi ponlago nl'ienjěl.

13 Yenlâ, gombanl' inla y'igu yanli, nl'aloe' sinkěnlâ, alevinl' igumu go ntyai gw'iměpinlo si be bago nluě gw'ibowunlia si Jisu Krai ;

14 G'awanla wi jâgěno, agâlanlia ikui yanli ga nt'ar' itânginl' idonga.

15 Ndo ga nt'are yě o re nluě felia pa ar'orunda, yenlâ loanlanl' orunda g'onlângâ' w'elâmb' edu ;

16 Kânde re těndo pa'nlě, Loanlanl' orunda, kânde mi'ar'orunda.

17 Nla ja nluě afwelia gore Rerě, azye nl'oma wantuntu jěkělia ga nt'ar' ijanja s'ome-

du, viaganl' egombe z'orenlo wanli *vĕnlâ* nli' itia.

18 Kânde ga nte mia nluĕ, inlĕ, anlue dandunlo nli ya yi bânla *ga* syika yapupu nla yatenlatenla avila go nkĕndini yanli mbe, bânnga p' avila gw' intyali s'ireri sanli;

19 Ndo nli ntyinla yi njonli yi Kraiss *ga* oŋw'-idâmbĕ wi re mpĕlâ fâ nli'iboke fâ;

20 O roenli rĕti kenjinlo pa sabosyo ntye loviago râ, ndo atuminlio go gombe yinlâ yinunla g' oŋwanji wanli.

21 Wi re nluĕ jivri' Anyambiĕ vĕâ yĕ, y'arongunliĕ avila gw'ijuwa nli' avenliĕ ivenda, inlĕ, ibekeli' sanli nli'iguũu nyi ga loanle nli' Anyambiĕ.

22 Jâmbunlia p'anlinli manli gw'ijâgĕnlo s'omiĕnle v'Inlinla gw'itânda si r'ipândia fâ s'awarerĕ, vandaminlanli nĕ, anlue tândanla polo nli'orĕma w'ogore,

23 Njanlago avila gw'igonlo, aranga g'olon-da wi juwa ndo wi re w'ayuwize nli'igamba ny'Anyambiĕ, nyi doanla go kânlakâ.

24 Kânde' nĕ, izyonli yodu yi re g'amanli, nli'ivenda nyodu ny'oma nyi re g'ipunjinla s'amanli. Amanli mi joma, nli'ipunjinla sa mo pera:

25 Ndo igamba ny'Anyambiĕ ny doanla go kânlakâ. Nla nyinlâ nli'igamba ny'akambinlo nluĕ nli ntyango-mbia.

EWONJO II.

SAMBO walanli ŋambi yodu, n'itemiza sodu, n'imbiagwanla, n'iŋandi, n'imâginla sodu,

2 Ga këikëi y'ajanlo vâtě, v̄elanl' ambě nin-go ambia m'igamba, kâ nluě poma nla mo ;

3 Kânde rěti anluě are demba pa 'nlě, Rerě ar'ombia.

4 Mbiaga gore yě, ga gw'ido nyabâ, biko pa rěti n'anlaga, ndo pinjo pa n'Anyambiě nli njonli.

5 Anluě kě g'ado mabâ re nlogo pa nago y'inlinla, ogonlo wi minisě w'orunda, go jir'intyago s'inlinla tândo pa n'Anyambiě v̄â Jisu Krai.

6 Yenla re těndo pa gw'Irěndâ', nlě, Vonla, mi dimbinla go Saiõn ido ivolo nyi ntulungu pinjo pa n'ijonla: nla yě o bekelia gore yě ayenlize ntyânli.

7 Gore nluě kě yi bekelia are n'ijonli: ndo gore wao wi re w'ayâgěnlö, ido ny'avikio n' inlogisi, nyo měmo ny'atoenl' ewonjo zi ntulungu,

8 Nl'ido ny'ipomo-abaku, nl'ido ny' ikwezo, *vanganle go re wao wi' kwezo* n'igamba, wi sile jâgěnlö, go nyo kě alovio wao.

9 Ndo anluě *nle* mbamba pinjo pa, inlângâ ny'iminisě, inlângâ ny'orunda, anlaga nliwo pa, inlě, anluě ga ruminlia isuminlia s'oma o

re nluě fwelia pa avila go mpiri avie g'ozan-
gě wě wi mǎmo :

10 Wi re gw'alonga wi *pegag'* inlângâ, ndo
věnlâ *re* anlaga w'Anyambiě : wi re wi *pega-*
ga n'l'ipoginla, ndo vĕnlâ w'adeng' ipoginla.

11 Mângi tândo polo, mi kwenl' anluě inkâ-
lâ g'agĕnda nli' mângi wi jakilia nlě, v̄ozyanl'
itânginla s'oyonli, si noa n'l'inlinla ;

12 Ndoanla ga nli lâmbě yanli gore gor' An-
lângâ ; inle ga nte kamba wao g'onwanji wan-
li g'iyanjisi imbe, n'l'ijanji sanli sibia si be jen-
lo wao, wi be pendia Anyambiě go ntyugu
y'ibi' sě.

13 Rugizanal' ikui anli g'ozombio edu w'an-
laga gw'inyanga nya Rerě vanganle gor' oga
g'ivolomě ;

14 Ge gor' igâven, ga gore wao wi toĕmo ndě
g'irevunla y'iyanjisi y'ibe, nla gw'isuminlia
sa wao wi janj ibia.

15 Kânde yenlâ nle ntândinli y'Anyambiě,
inlě, n'l'ijanji ibia, anluě be doanlize dâ dâsyu
yi r'imia fâ.

16 G'anjwântye, ndo aloanlanli n'awântye
wanli gw'ipug' ibe, ndo g'inyongo s'Anyambiě.

17 Lubanl' *anlaga* waodu. Rândanl' aware-
rě. Rianl' Anyambiě. Lubanl' oga.

18 Inyongo' rugonli n'l'ireri *sanli* n'l'itia sodu :
aranga gor'avia n'okendekende dadie, ndo kĕ
gor' arĕgâ.

19 Kânde *osaun* winlâ wi tândo n'l'Anyam-

biě, jâg' oma gw' inyanga ny orěma azindinl ekěva njenlag' azgingo ndaga fâ.

20 Kânde isuminlia nde ja nluě abolo gw'if-wemi sanli kâ nluě sindinla? ndo ja nluě ajanja mbiambiï, kâ nluě sindinla *osaun* winlâ wi tândie Anyambiě.

21 Kânde vanganle g'osaon winlâ avelio nluě: kande Krais azindinli kě gore nluě, ariginl' azuě eza zi peronle, azue ga zonge gw'abâ mě:

22 Ore e dend'ibe, nlâ itemiza si lěngo g'ogwanli wě.

23 Gw'arâwo yě, e tâwa du; gw'ayenlagiě azyingo, e tieza du; ndo avinl' *okuwěmě* gore yě o jěkělia nl'orěti;

24 Ore nl'okuwěmě azindinl' azgingo m'ibe sazyo g'okuwěmě gw'erere, inlě, azuě juwa pa gw'ibe, ga loanla bâ g'orěti, nl imbipi sě ay-ingio nluě.

25 Kânde anluě avegagi g'adâmbě pera pa, ndo věnlâ anluě avinlizo gor' Ovenjavenji w'adâmbě nli Minisě y'anlinli manli.

EWONJO III.

EGĀLANLI měmo k'anto loanlanle nl'ijâ-gěno gor' anloñi sanlimě; inlě j'âma re ayâgěno igamba, wao k'igamba fâ be durinlo nli ndoanli mbia y'anto wao;

2 Go jenla wao nkěndinli yanli yinkěřě ta nl'itja.

3 Iměpie sao s'aloanl' iměpie s'okuwa nl' asara nl' ibâra syika yatenlatenla, ge gw'ibâra nkěmbâ ;

4 Ndo si ga loanle oma w'agore w'orěma, go so si re s'avânlize *vanganle okorue* w'orěma w'okendekende nl'oduěřě, wi re nli njonli mpolo gw'antyâ m'Anyambiě.

5 Kânde egâlanli měmo, gw'alonga ant' orunda w'avekli' Anyambiě, w'aměpi' ikui ao, nl'ijâgěnlô s'anlômi saomě ;

6 Vanganle ga Sera ayâgěnlago Ebreham, aweliagě 'nlě, Rerě, nl'anluě are awanliě anto, v' olingo wi dendo nluě mbiambiï, kâ nluě ariezo nl'ezâma ererie.

7 Egâlanle měmo anlôme, loanlanli nla *wao* ga nta r' imia, dubag' oĩanto ga g'owanto waděla, nla ga irigo ta y'iměpinlo s'eměnlâ ; inlě, inkâlâ sanli s'alego.

8 G'onuunla, *loanlanla* nl'orěm' omo, nl'ipogianla, nli tândanla g'a warerě, aloanla nkěngâ nl'ogwande ;

9 Aranga nl' ifwinlize mbe vâ mbe, g'irâwa v' irâwo, ndo g'ozamb' oĩâri, izavinlo ; miagag' inlě, anluě afelio go ntinla mě 'nlě, anlue ga yig' ozavinlo.

10 Kânde ayě o be tând' eměnlâ, nl'ayenl' intyugu simbia, e ga zimbi' onlěmě wě gw'ibe nl'inlumbu yě, inlě y'agamb' itemiza :

11 E ga zik' ibe, alend' imbia ; e ga wut' aměnjě, azonga mo.

12 Kânde 'nlě, antyâ m'Anyambiě mi re gor' agore, nl'aroi mě mi re *zange* gw'inkâlâ sao; nd'ozyo wi Rerě wi re mpeluě gore wao wi janj' ibe.

13 Nl'ayě mande o be syâkâlia nluě ja nluě doanl' izongisi y'isaun imbia?

14 Ndo ja nluě ajenl' azyingo gw'inyangi ny'orěti, ozavinlo *gore' nluě*; kâ arianli gw'erie zao, nl'azyâkâlionli;

15 Měpizanl'Anyambiě gw'irěmi yanli, nl' aloa', kekizo pa pěkěpěkě go fwinliz' ijivira gor' omedu o kâtiza nluě g'oŋwanja w'iguũ nyi re nla nluě, nl'okendekende nl'itia:

16 Ndoanlaga nl'ogu ombia, kânde wao wi kamb' anluě ambe g'iyanjisi y'ibe, wi ga yenle ntyânli, wi běrinla lâmbi yanli gore Krai.

17 Kânde re mbia kwě ja ntândinli y'Anyambiě y'adoanla yenlâ, nlě anluě sindinla njuke gw'ijan' ibia viaganlo nla gw'ijan' ibe.

18 Kânde 'nlě, Krai azindinli kě nl'imâri gw'ibe, ogore v'orěgâ, inlě e ga v'age zuě gor' Anyambiě, jonlo pa g'ozyonli, aloanlizo bâ gw' Inlinla:

19 Nla nyo kě agěndiě nl'agambinl' anlinla go nago yi ntyogo;

20 W'vegagi sila gw'alonga, gw'avenginl' isindinl' ida s'Anyambiě nl'imâri gw'intyugu si Noa, v'olingo w'agekiziago oĩatanga, go wo azunginlo awěwâ 'nlě anlaga w'enlanlai, nl'anlingo.

21 Egâlanli mëmo azuě sunginlo nl ibapta-izo (aranga nl'ifala sisěkě s'ozyonli, ndo nl iji-vira s'ogu mbia gor Anyambiě,) v'itonwa si Jisu Krai.

22 O re kěnda pa g'orowa, aloanli tu g'ogâ nloñie w'Anyambiě; ienjel, nl'anyanga, nl'ingulu s'arugizo gore yě.

EWONJO IV.

KÂNDE 'nlě, Krai are sindinla pa g'oŋ-wanji wazyo g'ozyonli, geķizanl' ikui anlimě nl'orěma mëmo: Kânde ayě o re sindinla pa g'ozyonli are tombo pa gw'ibe:

2 Inlě aloanla nyěnlě, olingo wi tiganla gore yě g'ozyonli gw'itânginla s'anlaga, ndo go ntândinli y'Anyambiě.

3 Kânde 'nlě, egombe zi re piaganla pa go mēnlâ yazyo, zi re kwěkwě, vâ re zue janja pa ntândinli y'Anlângâ, gw'aganganli zuě nl'inanla nla winganli, itânginla, ibângo s'ivě, ijinl' inkânjâ, idatanla s'ijânga, isavinl' ikanla si biko;

4 G'oŋwanja sinlâ, wi mǎmǎ, kânde' nluě aṽule mango nla wao nl'ibunla s'ibe mëmo, kambag nluě mbe;

5 Wi be pe ntango gore yě o re kekizio pa go jěkělia mângi wabâ, nli mângi juwa pa.

6 Kânde go ntinla yinlâ ntyango-mbia y'alu y'akambinlo wao kě wi re juwa pa, inlě,

wi ga yĕkĕlio ga nt are anlaga g'ozyonli, kâ doanla bâ g'oŋwanja w'Anyambiě gw'inlinla.

7 Ndo ntyai y'isaon yodu y'atoenli piěřě : loanlanli sambo kende kende, aŕembage gw' inkâlâ.

8 Nla viaganl' isaon yodu, loanlanli nl' itânda mpio anluě nl'anluě : Kândě itânda si be pug' ibe sijenge.

9 Loanlanlanli nl' ogwande anluě nla nluě, ilagalaga fâ.

10 Ga nt'ar omedu are bânaga p'idavia *van-ganle yenlâ* lavianli so anluě nl'anluě, g'in-yongo imbia si mbulinli y'idavio s'Anyâmbiě.

11 Jâg' omedu akamba, *e ga gambe* ga nt'ar agamba m'Anyambiě : j'âm' ajanjinla *e ga yanje* nli ngulu yi po Anyambiě : inlě, gw' isaon yodu Anyambiě avendizo ŕa Jisu Krai ; gore yě ga loanl' isuminlia nl'ivenda go kân-lakâ, Amĕn.

12 Mângi wi tândo, aĩmãmanli g'oŋwanja w'idembo s'ogonli si be dembo nluě, egâlanli g'osaon wi mãmã w'abienlo nluě :

13 Ndo yenlanl' igeva, kânde anluě ar'iwân-gisi y'azyingo mi Krai ; inlě, go be bowunli' ivendi nyě, anluě ga yenl' imbia nl'igev' ivolo.

14 J'anlu' atâwo g'oŋwanja w'ina nyi Krai, ozavinlo *gore nluě* ; Kânde inlinla ny'ivenda, nla ny'Anyambiě ny'adoanla nla nluě. G'oz-ambi wao w'akambio mbe, ndo g'ozambi wanli apendizio.

15 Ndo arig' omedu gore nluě sindinla g'oy-onlisi, ge g'ofe, ge g'oyanjisi w'ibe, ge g'epok-wě, gw'indaga s'âmâri.

16 Ndo j'âm' asindinla ga krystan, e ga rig' ajenla ntyânli; ndo e ga zuminli' Anyambiě go ndaga yinlâ.

17 Kânde egombe z'abienli, 'nlě, ijěkělia si ga vakilia go nago y'Anyambiě: nla ja s'adongge *pakilia* gore zuě, ntyai yi be *doanla* sě gore wao wi re w'ayâgěno ntyango-mbia y'Anyambiě?

18 Nla j'agore w'asile sunginlo, ave nl'arěgâ wi be bowunlia gwĩ?

19 Yenlâ wao wi sindinla ga nt'are ntândinli y'Anyambiě, wi ga vinl' ipiga s'anlinli mao *gore yě* gw'ijan' ibia ga gore ovanginli wa sijivira.

EWONJO V.

MI kwenl' anlěrâ wi re gore nluě nkâlâ, miě kě onlěrâ, nl'oyenli w'azyingo mi Krai, nl'owângisi kě gw'ivenda nyi be tuminlio:

2 Nyezlanl' olemba w'Anyambiě wi re gore nluě, avandaminl *wo*, aranga nl'ibangatia, ndo nl'itânda; aranga nl'ogasyo w'anliva, ndo nl'orěma w'ijivira.

3 Ge panginla ijiga s'Anyambiě, ndo loanlanl' irevi y'olemba.

4 Nla go be bowunlia Ovenjavenja w'adâm-

bě ompolo, anluě be bânga korowa y'ivenda yi re y'a^vânlize.

5 Egâlanli mẽmo, anluě arumbe yâgënlonl' onlĕrâ, nla *nluě edu* yâgianlonli anluě nla nluě, nl'awârio nl'okendekende; kânde Anyambiě e noanl' idando, ndo e p'ikendekend' imĕpinlo.

6. Zyonlianl' ikui anli sambo g'odolongo w'o-gâ w'Anyambiě wi ngulu, kâ yě javuria nluě gw'egomb' evia:

7 Walanl' inlaki sanli sodu gore yě, kânde 'nlĕ, e nlaka nluě.

8 Loanlanli, sinkĕnlâ, vĕmbaganli; kande olo^valo^vi anli onyambe ga lai^on yi kungula, yi kĕndagĕnda mbutaga o be nyo ndĕ:

9 Wo noanlo nluě jâlajâla gw'ibekelia, mia-gag' inlĕ injuke mẽmo si jenlo nl'awareri anli wi re go ntye.

10 Ndo Anyambiě y'imĕpinlo sodu, o re zuĕ fwelia pa gw'ivendi nyĕ nyakânlakâ vâ Krais Jisu, anluě sindinlaga pa v'olingo, vang' anluě ogore, aloanliza nluě, jâlia nluě, dovia *nluě*.

11 Gore yě ga *loanl'* ivenda nl'ipanginla go kânlakâ, Amĕn.

12 Nli Sylvenus o^owareri wi jivira gore nluě, ga nte tanga miĕ, mi are tĕnda p'o^owâ' zâma, mieza nluě nli bulia nlĕ, sinlâ nle imĕpinlo sagiligili s'Anyambiě go kumanlo nluě.

13 *Ngando yi re go* Babyl^on, pinjo pa ta nla

nluě, bogizga nluě; nla *yenlâ denda* Markus onwanli' am.

14 Wogigynlanla' anluě nla nluě n'isâmba s'itânda. Aměnjě mi ga loanle nla nluě waodu wi re gore Krajs Jisu. Aměn.

E Z A N G O Z I Ũ A N L I Z I

P I T Ě R .

EWONJO I.

SAIMŎN Pitěr, nyongo nl' eroĩni zi Jisu Krai, gore wao wi re bānga p'ibekelia si njonli mẽmo nla zuě ũ'orėti w'Anyambiě, nl'Ozyunge wazyo Jisu Krai :

2 Iměpinlo nl'aĩnjě mi ga wunlio nluě ũ'inia s'Anyambiě, nla si Jisu ya Reri azyo,

3 Ga nt'are ngulu yě y'Anyambiě yi re pa pa zuě isaon yodu yi *keka* gw'eĩnlā nl'isavinl' ibia, ũ'imi' sě o re zuě felia pa gw'iven-da nl'ombia :

4 ũâ yo, re zuě po p'impanganlo impolo mẽ njonli, inlě nla yo anluě ga loanl' iwāngisi yi mpanginli y'Anyambiě, dubua p'avila gw'ibān-la si re go ntye g'oŋwanja w'itānginla.

5 Nla viaganlo mẽvānlā, gěnlizanli go kunda gw'ibekeli' sanli, ombia ; nla g'ombia ikotiza ;

6 Nla gw'ikotiza isimbia s'okuwa ; nla gw'isimbia s'okuwa isindinla ; nla gw'isindinla isavinl' ibia ;

7 Nla gw'isavinl' ibia nkěngā y'awarerě ; nla go nkěngā y'awarerě, itānda.

8 Kānde jāgā isaon yinlā y'adoanla gore nluě

nl'awunla, yi be panga *nluě*, *inlě anluě* aloanla nl'omosya ge nkeli gw'imi' sa Reri azyo Jisu Krajs.

9 Ndo ayě o re azyel' isaon yinlâ 'are nl' iwombe, nl'ayenlize dařadařie, nl'alevanla 'nlě, ayâmbunlio avila gw'ibe sě idonga.

10 Yenlâ awarera, râ gěnlizanli go pang' ifwelio sanli nl'ipinjo jâlajâla; kânde ja nluě adend' isaon yinlâ anluě avoswize du :

11 Kânde yenlâ ijinginla sipolo si be po nluě gw'inlângâ nyakânlakâ nya Reri azyo nl' Ozyunge Jisu Krajs.

12 Yenlâ m'be *fal'* ijonginlia nluě isaon yinlâ, vanganle anluě avoro *yo*, aloanlizo g'orěti věnlâ.

13 Ih, mi tanga 'nlě, re kwěkwě ř'olingo wi doanlo miě go nago y'ikuku yinlâ, go jěgeria *nluě* gw'ijonginlia ;

14 Miagag', inlě, jajangwě mi ga zyorunle nago y'ikuku yam *yinlâ* ga nt'aruminlio miě nli Reri azyo Jisu Krajs.

15 Ndo, m'be kěnliza 'nlě, ijuwi sam viaganli, anluě lěnga' ngulu yi doanla nl'isaon yinlâ nle sijongilia pěkěpěkě.

16 Kânde 'nlě, zuě pa songa inkanlo s'avan-go nl'avonlo, gw'amiezi zuě nluě ngulu nl' ibi' sa Reri azyo Jisu Krajs, ndo avegagi iyenli y'antyâ y'onjěljěljě wě.

17 Kânde awângi avila gor'Anyambiě idubo nl'ivenda, gw'avienli inyoj měnyânlâ gore

yě avila g'onjëlënjëlë ombia mĕ, 'nlĕ, Winlâ nle Onwanli am o tândo miĕ, o tândia miĕ kĕ.

18 Nl'inoyi nyinlâ ny'avienli avila g'orowa, ayâgio zuĕ, gw'avegagi zuĕ nla yĕ go nomba y'orunda.

19 Azuĕ rĕ kĕ nl'igamba ny'ipâga nyi re jâlajâla, anluĕ denda mbiambiĩ go bandaminla nyo, ga g'ozange wi baminla go mbora yi mpiri, kao owenja w'ajenji, nl'ogĕgĕnli w'ibanga w'abowunlia gw'irĕmi yanli :

20 Miagaga yinlâ gw'alonga 'nlĕ, zyel' ipâga s'irĕndâ si bĕngunla somĕ.

21 Kânde ipâga si bia gw'alongalonga nli ntândinli y'oma: ndo anloĩme w'orunda w'Anyambiĕ w'agambi ga nt'agâvĕnlio *wao* nl'Inlinl' Ivia.

EWONJO II.

ND'AVEGAGI ivâgisi y'inoka kĕ gore' anlaga, vanganlĕ ga ntĕ be doanl' inlĕnji y'inoka gore nluĕ, wi be jinginlia nl'avonlo, idoŵ'-impaga s'ijiliza, ndandaga Rerĕ y'agoli wao, kâ wao бага gw'ikui aomĕ ijiliza sanĕganĕga.

2 Nl'awenge be song' impânlâ s'isĕkĕ sao; nla g'onwanji wao mpânlâ y'orĕti be kambo ibe.

3 Nla ŵ'ogasyo w'anliŵa, nl'agamba m'ipândia, wi be kola nluĕ: gore wao ogara wao po

pa v'olingo la, wi d'inga, n'â ijilizo sao si m'ęga.

4 K'ânde j'âg'Anyambiě e kav' ienjěl s'aluos'adend' ibe, ndo a'v'ali so gw'elongo z'ogonli, n'avenli so gw'azungekanlo mi mpiri go pigo gw'ijěkělio ;

5 K'â y'akavi ntye nonga, ndo azunginli Noa oma w'enlanlai, okambi w'orėti, a'v'ag' ijam-bunlia s'anlingo go ntye y'aręgâ ;

6 N'agalunlia ink'impolo si S'âd'om nli Gom'âra g'ombu, ayěkělia wao n'oyilizo, aloanlizi wao elingilio gore wao w'arâ doanl'aręgâ ;

7 N'arolizi L'ot oma w'ogore, sy'âk'âlio pa nli lâmbe y'isěkě s'aręgâ ;

8 (K'ânde om' âmbia m'ewânlâ, ndoanlaga nla wao gw'ijenla nla gw'ijâgâ, ayenlizo azgingo g'inlinli nyě ny'ogore, avila go ntyugu ag'ęnda go ntyugu, n'ijanji sao sibe :)

9 Rerě avoro go tomb' agore avila gw'idembo, nla go pig' aręgâ go ntyugu y'ijěkělia : go tevunlo :

10 Ndo posyo wao wi kanganla g'ozyonli gw'it'anginla s'isěkě, n'av'edi' ipanginla : wao n'l'itia f'â, n'ekale ; k'â w'arie go kamb' ibe g'onwanj' anlag' avolo.

11 Ndo ienjěl si re mpolo m'ě nli ngulu, si bag'ir'âwa gore wao g'ozyo wa Rerě.

12 Ndo m'angi sinlâ, ga sinyama, w'avangio go b'ango n'ayilizo, wi kamb' imbe gw'isa on

yi re wi kotiza; kâ wao jilizo via gw'ibânli saomě;

13 Nl'awâng' ipa s'ijanĵ' ibe, *ga* wao wi jenl' imbia go bânĝo oĩanda. Aboke nl'im-
pělâ *nle wao* alěngĕlia ikui ao nl'itemizi saomě, go nya wao nla nluě;

14 Nl'antyâ ralie nl'asisě, mi re m'ayâlie tig' ibe; temizag' anlinla mi re dĕla: wi re nl'orĕma wi janĵ'ogasyo w'anliva; awa wi re savo pa:

15 Wi re tiga pa mpânłâ y'orĕti, nl'avera, songaga mpânłâ yi Belĩm *ongwa wi* Bosör, o rând' ipa s'ijanĵ' ibe;

16 Ndo arevunlo ibe sě; buru y'iĩmaĩmo, y'akambi nl'inoyi ny'oma, aleg' itanla s'ovâgisi.

17 *Mângi* sinłâ nle vero anlingo fâ, vindi yi pĕvizo nl'ogula; wi re tiginlo pa mpiri yadâ-
vâdâvâ go kânłakâ.

18 Kânde go kamba wao agamb' ampolo manyawě, wi syâria nl'itânginla s'ozyonli nl'asisě amĕngi, wao w'aluwo w'apakili'go dubua gore wao wi doanla gw'ifwema.

19 Gw'avanganli wao onĵwântye, waomě doanl' asyaka m'ibânla: kânde nl'ezâma zi kevo oma, oma mĕ a tugizo nla zo.

20 Kânde wao dubua pa avila gw'isĕkĕ si ntye, v'imia sa Rerĕ nl'Ozyunge Jisu Krais, jâgâ w'afâ tago nli so, nl'agevo, ntyai yi nunla yi re mbe gore wao viaganlo nl'ipakilia.

21 Kânde arâ doanla mbia kwě gore wao,

inlě wi mia mpānlā y'orěti, ge wao mia pa yo, go kegwa avila gw'isombia s'orunda s'avenlio wao.

22 Ndo aroenli gore wao egālanli zi nkogo y'arěti, Inlě mbua y'avā fwinlia gw'arovi mě, nli ngoa nyanto y'āyovunlo, gw'isambakanli sě g'ombānla.

EWONJO III.

EZANGO zinlā ziṽanli, māngi wi tāndo, vēnlā mi těndinla nluě zo; go yo ṽanli mi syug' irěmi yanli y'ogore nl'ijonginlia,

2 Inlě anluě ga ṽandaminla agamba m'agambio gw'alonga nl'ivāgisi y'orunda, nla gw'isombi sazyo romi ya Rerě nl'Ozyunge :

3 Miagaga gw'alonga osaon winlā 'nlě, be bia gw'intyugu inuunla ivědisi yi kanganla gw'itānginli saomě,

4 Awulia nlě', Ompanganlo w'ibi' sě wi re gwī? kānde ireri si ga juwi isaon yodu yi pare ga nt'avegagi yo avila gw'ipakilia si ntye.

5 Kānde g'osaon winlā wi re simia fā' inlě, nl'igamba ny'Anyambiě, orowa w'aloanli gw'alonga, nli ntye y'agumanli avila gw'anlingo, nla gw'anlingo ;

6 Nla mo ntye y'avegagi, jambunlia pa nl'anlingo, y'ayilizo :

7 Nd'orowa nli ntye yi re vēnlā, nl'igamba měmo yi penjavenjo go nago y'igumba g'ogonli, go ntyugu y'ijěkělia nl'ijilizo s'anlag' ave.

8 Ndo mângi tândo, aloanlanli simia fâ g'oŋ-wanja w'osaon winlâ, inlě, ntyugu m̃âri yi re gor'Anyambiě ga ntâsen y'impuĩa, nli ntâsen y'impuĩa ga ntyugu m̃âri.

9 Rerě e penginla gw'impanganlo yě g'anlag' awěwâ tang' ipenginla ; ndo are n'isindinl' ida gore zuě, e jivia inlě, omedu e ga vera, ndo nlě waodu wi ga via gw'ikalua.

10 Ndo ntyugu ya Rerě yi be bia g'ofe ogwěra ; go yo orowa wi be piaganla nli yângâli mpolo, n'isaon y'alonga be janginia nli mpio mpolo ; ntye kě n'ijanja si re go yo be pezyo.

11 Ndo isaon yinlâ yodu yi be sozwa, anlângâ m'anlaga nde wi re nluě ga loanle nli ndoanli y'orunda yodu n'isavinl' ibia.

12 Mponlaga nli nlěgizaga gw'ibi' si ntyugu y'Anyambiě, go yo orowa wi baminla n'ogonli, wi be sozwa, n'isaon y'alonga yi be janginia nli mpio mpolo ?

13 Ndo zuě egâlanli z'ompanganlo wě, azuě ponla g'orowa oŋwânla nli ntye nyânla, go yo doanl' orěti.

14 Yenlâ re mângi tândo, go ponla nluě gw'isaon yinlâ, loanlanli jâlajâla, kâ nluě děngo nle yě n'aměnjě, iboke fâ nli mpělâ fâ.

15 Nl'arang' isindinl' ida sa Rerě azyo, so nle isunginlo ; ga oŋwângi wazyo wi tândo Pâlu, egâlanli z'imia s'avenlio yě, are těndinla pa nluě ;

16 Nla kĕ ga go yango *yĕ* yodu, e kamba go yo gw'isaon yinlâ; go yo r'isaon imiĕwâ yi re jâla go kotizo, yi re wao wi pa nĕnga wi pa jâla sapilia, ga ntĕ *denda wao* kĕ nl'Irĕnd' imiĕnli gw'ijilizi saomĕ.

17 Anluĕ sambo, mângi tândo gw'alonga miag' isaon *yinlâ*, gelimanli anluĕ vendi kĕndio kĕ nl'ifwema s'ave, poswa avila gw'ijâli sanlimĕ.

18 Ndo ťomanli nl'imĕpinlo, nla gw'imia sa Reri azyo nl'Ozyunge Jisu Krais. Gore yĕ ga *loanl'* ivenda vĕnlâ nla go kânlakâ. Amĕn.

EZANGO ELONGA ZI

JŮN.

EWONJO I.

MĚZÁ z'avegagi avila gw'ipakilia, zi re zuě jâgâ pa, zi re zue jenla pa nl'antyâ mazyo, z'avonlo zuě, zi r'agâ mazyo kota pa, z'Igamba ny'eĕĕnlâ ;

2 (Kânde Eĕĕnlâ z'amiezo, nl'ayenli zuě zo, kâ zuě bulia, aruminlia nluě Eĕĕnlâ zakân-lakâ mězânlâ, z'avegagi nli Rerě, nl'aruminlio zuě ;)

3 Mězânlâ z'ayenlio zuě nli jâgâ, zo takilio zuě nluě, inlě, anluě kě ga loanle nl'alatâ nl'azuě : nla rěti alatâ mazyo mi re nli Rerě, nla gor'Oŋwanliě Jisu Krais.

4 Isaon yinlâ yi tĕndinla zuě nluě, inlě, mbi' yanli yi ga yonlie.

5 Nyinlâ nl'igamba ny'ayâgio zuě gore yě ; arakilia nluě 'nlě, Anyambiě nl'ozange, nla gore yě zyele mpiri du.

6 Jâgâ zuě abulia 'nlě, azuě are nl'alatâ nla yě, nl'aganganla go mpiri, azuě nloka, k'alend' orěti ;

7 Ndo ja zuě akanganla g'ozange, ga nt'are yě g'ozange, azuě are nl'alatâ oĕmari, nl'oĕmari,

kâ ntyinla yi Jisu Krajs y'Oŋwanliě yi jâm-bunlia zuě avila gw'ibe sodu.

8 Jâgâ zuě abulia 'nlě, azuě azye nl'ibe, azuě temiz' ikui azyomě, nl'omiěnlě wi zyele nl'azuě.

9 Ja zuě aměm' ibe sazyo ar'ogiligili nl'ogore go nyeza zuě v'ibe sazyo, ayâmbunlia zuě avila gw'ifweñi sodu.

10 Jâgâ zuě abulia 'nlě, azue dend 'ibe, azuě are pangě p'onloki, nl'igambi nyě nyi zyele nla zuě.

EWONJO II.

AWANLI am, isaon yinlâ těndinla miě nluě 'nlě, alendanl' ibe. Ndo j'âm'ajanj' ibe, azuě are nl'oganlisi nli Rerě, Jisu Krajs y'ogore:

2 Nl'ayě nle oravinlo gw'ibe sazyo; nl'aranga gw'isazyo dadie, ndo kě gw'ibe si ntye yodu.

3 Vâ yinlâ azuě mia 'nlě, azuě avoro yě, j'azuě apenjavenj' ampangi mě.

4 Ayě o bulia 'nlě, mi avoro yě, kâ y'avenjavenj' ampangi 'mě, ayě onloki, nl'omiěnlě wi zyele nla yě.

5 Ndo ayě o penjavenjag' igambi nyě, gore yě itânda s'Anyambiě si re měpa pa giligili: vâ yinlâ mio zuě 'nlě, azuě doanla gore yě.

6 Omedu o bulia 'nlě, e doanla nla, yě, e ga ganganla ayěmě kě vanganle ga nt' aganganlagiě.

7 Awarera, mi tëndinl' anluë ivang' inyânla, ndo ivang' ilungu nyo vegagi nla nluë avila gw'ipakilia. Ivang' ilungu nle igamba ny' ayâgio nluë avila gw'ipakilia.

8 Ivang' inyânla afâ tëndinla mië nluë; oson we re giligili gore yë nla gore nluë, kândenlë mpiri y'apiaganli, n'ozangë w'ogiligili wi bamba vënlâ.

9 Ayë o bulia 'nlë, are g'ozange, kë numb' onwârierië, a pare go mpiri kwang nla nlë-nlâ.

10 Ayë o tând' onwârierië, e doanla g'ozange, nla zyele ndaga y'ikweza gore yë.

11 Ndo ayë o bik' onwârierië, e pare, go mpiri n'aganganlaga go mpiri, k'amie nkova yi këndo ndë, kânde 'nlë mpiri y'anliĩm' antyâ më.

12 Mi tëndinla nluë yawanla, kânde 100 sanli s'anyezo nluë v'inyanga ny'ini nyë.

13 Mi tëndinla nluë, irerë, kânde anluë amienli yë o *vegagi* avila gw'ipakilia. Mi tëndinla nluë awanjâ, kânde anluë are keṽa pa ombe. Mi tëndinla nluë yawanla kânde anluë amienli Rerë.

14 Mi atëndinli nluë, irerë, kânde anluë are mië pa o *vegagi* avila gw'ipakelia, Mi atëndinla nluë awanjâ kânde anluë are nli ngulu, n'igamba ny'Anyambië nyi doanla gore nluë, n'anluë are keṽa p'ombe.

15 Arândanli ntye *yinlâ*, g'isaon *yi re go*

ntye. J'âm' edu atânda ntye, itânda si Rerě si zyele gore yě.

16 Kânde yodu yi *re go* ntye, itânginla s'ozyonli, n'itânginla s'antyâ, n'ekali z'eññlâ, yi zyele gore Rerě, ndo yi ntye *yinlâ*.

17 Nli ntye yi piaganla, n'itânginla sa yo: ndo ayě o denda ntândinli y'Anyambiě, e doanla go kânlâkâ.

18 Awanla, zo n'egombe zinuunla: nla ga nt'are nluě jâgâ pa 'nlě, izirisi yi Kraisi yi be bia, vanganle vënlâ r'izirisi yi Kraisi imienge; g'osaon winlâ azuě amie 'nlě, zi re egombe zinuunla.

19 W'agâgwi avila gore zuě, ndo wi pegaganla zuě: kânde kânde w'aluó n'azuě gavânlâ w'aloanli n'azuě, ndo w'alubwi inlě wi gamiezo 'nlě waodu wi pegaga iwazyo.

20 Ndo nluě re n'isagizo avila gor' Omâ w'Orunda, kâ nluě mia isaon yodu.

21 Mi are tëndinla pa nluě, aranga kânde anluě ami' orěti, ndo kânde anluě mia wo, nla zye' inoka edu si re g'orěti.

22 Onloki mande kao yě o danda 'nle, Jisu ayě yi Kraisi? ayě ozirisi wi Kraisi o danda Rerě n'Onwanla.

23 Omedu o dand' Onwanla ayě mēmó azye nli Rerě: (ndo *ayě o mēm' Onwanla are nli Rerě kě.*)

24 Sambo mēzâ zi ga loanle nla nluě zi re nluě jâgâ pa avila gw'ipakilia. Jâgâ mēzâ

zi re nluě jâgâ pa âvila gw'ipakilia z'adoanla gore nluě, anluě kě be doanla nl'Oŋwanla, nla gore Rerě.

25 Nla winlâ nl'ompanganlo, avanganlo ndě nla zuě, *vanganl'* eměnlâ zakânlakâ.

26 *Isaon* yinlâ y'arěndinli miě nluě g'oŋwanji wao wi syâria nluě.

27 Ndo isagizo s'awângio nluě gore yě si doanla nla nluě, kâ nluě anlaka něnjo nl'omedu, ndo ga nte něnjo nluě nl'isagiza mě, gw'isaon yodu, nla re giligili, azye nl'inoka vanganle ga nt'anlěnji wo nluě inlě anluě be doanla nla yě.

28 Nla věnlâ, yawanla, loanlanli gore ye: inlě, go be bowunliě, azuě ga loanle nl'iganda, kâ zuě ayenle ntyânli g'ozyo wě gw'ibi'sě.

29 Jâgâ nluě amia inlě ar'ogore, anluě avoro inlě omedu o dend' orěti ajanlo nle yě.

EWONJO III.

VONLA, onlângâ witânda nde sinlâ si re Rerě pa pa zuě, inlě, azuě tâ fwelio 'nlě, awanla w'Anyambiě! yenlâ re ntye y'amie zuě, kânde yi miě du.

2 Mângi wi tândo, věnlâ azuě awanla w'Anyambiě, ndo pa bowunlia ntě be doanla zuě: ndo azuě avoro 'nlě, go be bowuliě, azuě be doanla ga yě, kânde azuě be jenlě ga nt'are yě.

3 Nl'omedu o re nl'inguũmu nyinlâ gore yě e jâmbunli' okuwěmě ga nt'are yě nkěřě.

4 Omedu o janj' ibe e pava k'ivanga: kânde ibe so nl'ipava s'ivanga.

5 Nl'anlu' avoro 'nlě, aruminlio go tomb' ibe sazyo; nla gore yě zyel' ibe du.

6 Omedu o doanla gore yě e janj' ibe: omedu o janj' ibe, e pa jenlě nlâ miě.

7 Awanla, aremizonli nl'omedu: ayě o janj' orěti, ar'ogore, vanganle ga nt'are yě ogore.

8 Ayě o janj' ibe, ayě w'onyambe; kânde 'nlě, onyambe w'alend' ibe avila gw'avakili. Go ntinla yinlâ 'nlě, aruminlio Oŋwa' w'Anyambiě, inlě, e ga yilize ijanja s'onyambe.

9 Omedu o re janlo pa gor'Anyambiě e janjag' ibe; kânde ilondi yě yi doanla gore yě: kâ y'ayâlie janj' ibe, kânde are janlo pa gor'Anyambiě.

10 G'osaon winlâ awa' w'Anyambiě wi mio, nl'awa' w'onyambe: omedu o re e dend' orěti azyele w'Anyambiě, ge yě o re e tând' oŋwârieriě.

11 Kânde nyinlâ nle ivanga ny'ayâgio nluě avila gw'ipakilia, inlě^f azue ga rândanlanle.

12 Aranga ga ken o vegagi w'ombe mēwân-lâ, nl'ayonl' oŋwângiě. Nl'ezande z'ayonliě yě? Kânde ijanji sěmě s'vegagi sibe, nla s'oŋwângie sibia.

13 Añañanli awareri am, ja ntye y'anlumb' anluě.

14 Azuě avoro 'nlě, azuě are piaganla pa avila gw'ijuwa gw'eměnlâ, kânde azuě tând' awarerě. Ayě o re e tând' oŋwârieriě e doanla gw'ijiwa.

15 Omedu o numb' oŋwareriě, ayě nl'oyonlisi: nl'anluě avoro 'nlě, zyel' oyonlisi o re nl'eměnlâ zakânlakâ zi doanla nla yě.

16 G'osaon winlâ, azuě mia itânda s'Anyambiě, kânde alimbinliě eměnlâ zě g'oŋwanji wazyo; azuě kě ga limbinle měnlâ yazyo g'oŋwanja w'awarerě.

17 Nd'omedu o re nl'igumba nyi ntye yinlâ, kě jenla 'nlě, oŋwareriě are nl'isyâlâ, nl'anunj' orěmi wě w'ikěsyi gore yě, itânda s'Anyambie si doanla gore yě sě?

18 Awanli ami, azuě ga rig' atânda nl'igamba, nl'onlěmě: ndo nl'ijanja nl'ogiligili.

19 Nla věnlâ mia zuě 'nlě, azue are g'orěti, kâ zuě doanliz' irěmi azyo g'ozyo wě.

20 Kânde jâg' irěmi azyo yi p'azuě ogara, Anyambiě are viaganlo nl'irěmi azyo, kě mi' isaon yodu.

21 Mângi wi tândo, jâg'irěmi azyo ava zuě ogara, gamběnlě azuě are nl'iganda gor'Anyambiě.

22 Nl'ezâmedu zi bambia zuě, azuě děnga gore yě, kândě 'nlě, azuě penjavenj' ampangi mě, alend' isaon měyânlâ yi tândo gw'antyâ mě.

23 Nyinlâ nl'ivangi nyě, 'Inlě, azuě ga vĕ-

keli' ina ny'Oŋwanliě Jisu Krajs, kě tândanla, ga nt'avenliě zuě ivanga.

24 Nl'ayě o penjavenj' ampangi mě e doanla gore yě, nla yě gore yě. Nla vĕnlâ mia zuě 'nlě, e doanla gore zuě, v'Inlinla nyi re yě pa pa zuě.

EWONJO IV.

MÂNGI tândo, ayiviranl' inlinl' edu, ndo gĕnlizanl' anlinla vendetua mo m'Anyambiě ; kânde ivâgisi y'inoka imienge yi re kĕnda pâ go ntye.

2 G'osaon winlâ mia nluě Inlinla ny'Anyambiě : inlinl' edu nyi mĕma 'nlě, Jisu Krajs are bia pa g'ozyonli, nyo ny'Anyambiě :

3 Nl'inlinl' edu nyi re nyi mĕm' inlě, Jisu Krajs are bia pa g'ozyonli, nyo ga ny'Anyambiě : nyinlâ nle *inlinla* mĕnyânlâ nyi sira Krajs, nyi re nluě jâgâ pa 'nlě, nyi be bia : nla vanganle vĕnlâ nyi re go ntye.

4 Anluě re w'Anyambiě awanla, nl'are keva pa wao : kânde ayě o re gore nluě, are via-ganlo nla yě o re go ntye.

5 Wao wi ntye; yenlâ kamba wao g'oŋwanja wi ntye, kâ ntye jâgĕnlo wao.

6 Azuě *mângi* w'Anyambiě : ayě o mi'Anyambiě e jâgĕnlo zuě ; nl'ayě o re azye Anyambiě, e jâgĕnlo zuě. G'osaon winlâ mi'azuě inlinla ny'omiĕnlě, nl'inlinla ny'ifwema.

7 Mângi tândo, azuě ga rândanlenle : kânde

itânda si rě gor'Anyambiě ; nl'omedu o tânda, ayanlio nl'Anyambiě, kâ yě mi'Anyambiě.

8 Ayě o re e tânda, e mi'Anyambiě ; kânde Anyambiě nl'itânda.

9 Věnlâ aruminlio itânda s'Anyambiě gore zuě, kânde 'nlě, Anyambiě aromiě Oŋwanliě wikika go ntye yinlâ, inlě, azuě tâ doanla vâ yě.

10 Itânda so sinlâ, aranga 'nlě, azuě arând' Anyambiě, ndo 'nlě, arândi zuě, arom'Oŋwanliě *go do'* oravinlo gw'ibe sazyo.

11 Mângi tândo, jâgâ Anyambiě arândi zuě yenlâ, zuě ga rândanlenli.

12 Zyel' omâ re jenla p'Anyambiě gw'egomb'edu. J'azuě atândanla, Anyambiě e doanla gore zuě, k'itândi sě si re měpia pa gore zuě.

13 Věnlâ mia zuě 'nlě, azuě doanla nla yě, nla yě gore zuě, kânde 'nlě, are pa pa zuě gw'Inlinli nyě.

14 Nl' azuě are jenla pa, nl'arakili 'nlě Rerě arom' Oŋwanla *go do'* Ozyunge wi ntye.

15 Omedu o be měma 'nlě, Jisu nle Oŋwa' w'Anyambiě, Anyambiě doanla nla yě, nla yě gore Anyambiě.

16 Nl'azuě amienli, ayivir' itânda si re nl'Anyambiě gore zuě. Anyambiě nl'itânda ; nl'ayě o doanla nl'itânda e doanla nl'Anyambiě, nl'Anyambiě gore yě.

17 Věnlâ nl'itândi sazyo měpio 'nlě, azuě ga

lěng' iganda go ntyugu y'ijěkělia: kânde ga n'tare yě, yenlâ re zuě go ntye yinlâ.

18 Zyel' itia gw'itânda: ndo itânda si re mēpa pa si tomb' itia; kânde iti' si re nli nkazyā. Ayě o tiaga, azye mēpio gw'itânda.

19 Azuě tândě, kânde ayě longe tândi zuě.

20 Jâgâ om'abulia 'nlě, mi tând' Anyambiě, kě numb' oŋwareriě, ayě onloki: kânde ayě o re e tând' oŋwareriě o re yě jenla pa, ayě kâ tând' Anyambiě sě o rě yě pa jenla?

21 Nl'ivanga nyinlâ ny'alěngio zuě gore yě 'nlě, Ayě o tând' Anyambiě, arânda kě oŋwareriě.

EWONJO V.

OMEDU o jivira 'nlě, Jisu nlě Krais, are janlo pa gor'Anyambiě: nl'omedu o tândě o janla, kě tând' oma o janlo ndě.

2 Nla vĕnlâ mi'azuě 'nlě, azuě tând' awanla w'Anyambiě, ja zuě atând' Anyambiě, avenjavenja k' ampangi mě.

3 Kânde sinlâ nl'itânda s'Anyambiě, inlě, azuě ga venjavenj' ampangi mě: nl'ampangi mě mi zyele jâla.

4 Ezâm' edu zi janlo gore Anyambiě zi keve ntye yinlâ: nl'ikeva si kevo zue ntye, so sinlâ nl'*vanganle* ibekeli' sazyo.

5 Ayě o keva ntye mande, kao yě o jivira 'nlě, Jisu nle Oŋwanla w'Anyambiě?

6 Winlâ nle yě o vienli nl'anlingo nli ntyin-

la, *vanganle* Jisu Krais ; aranga nl'anlingo dadie, ndo nl'anlingo nli ntyinla. Nl'Inlinla nyo takilia, kânde Inlinla n'omiënlë.

7 Kânde r'araro wi takilia g'orowa, ya Rerë, ny' Igamba nl'Inlin' Ivia ; nla winlâ araro wir'omo.

8 R'araro kë wi takilia go ntye 'nlë, Inlinla, nl'anlingo, nli ntyinla : nla yinla iraro yi kwezanganla omo.

9 Jâgâ zuë abâng' atakwë m'anlaga, atakwë m'Anyambië mc re viaganlo : kânde minlâ nle atakwë m'Anyambië m'arakilio 'ndë g'oŋwanja w'Oŋwanlië.

10 Ayë o bekele' Oŋwanla w'Anyambië are nl'atakwë g'okuwëmë : ayë o re ayivir' Anyambië, are pangë p'onloki ; kânde e jivir' atakwë mi re Anyambië pa pa g'oŋwanja w'Oŋwanlië.

11 Nla minlâ nle atakwë ; nlë, Anyambië are zuë pa p'emënlâ zâkanlakâ ; n'emënlâ zinlâ zi re gore Oŋwanlië.

12 Ayë o re n'Oŋwanla, are n'emënlâ ; ayë o re azye n'Oŋwanla w'Anyambië, azye n'emënlâ.

13 Isaon yinlâ y'arëndinli mië nluë wi bekele' ina ny'Oŋwanla w'Anyambië ; kâ nluë mia 'nlë, anluë are n'emënlâ zakânlakâ, nla nluë ga yivire gw'ina ny'Oŋwanla w'Anyambië.

14 Sinlâ nl'iganda si re n'azuë g'oŋwanji wë 'nlë, ja zuë abambia ezâm' edu ga nt'are ntândinli yë, e jâgëno zuë :

15 Nla ja zuě amia 'nlě, e jâgěnló, zuě ezâ-medu zi bambio zuě, azuě avoro 'nlě, azuě are nli *yâma* yi belo gore yě.

16 J'âm' edu ajenl' oŋwareriě janj' ibe si zyele gw'ijuwa, e ga ũambia, kě p'eĕñnlâ gore wao wi janj' ibe si re si zyele gw'ijuwa. R'ibe si re gw'ijuwa: M'pa bulia 'nlě, e ga gambinla g'oŋwanja wa so.

17 Ipava sodu nl'ibe: r'ibe kě si zyele gw'ijuwa.

18 Azuě avoro 'nlě, omedu o re janlo pa gor'Anyambiě, e janjag' ibe: ndo aye o janlo gor'Anyambiě e pig' okuwěmě, nl'ombe mě-wânlâ aŵatě.

19 Azuě avoro nle azuě w'Anyambiě, kâ ntye yinlâ yodu yi re gw'ibe.

20 Nl'avora zuě 'nlě, Oŋwa' w'Anyambiě abienli, nl'avenli zuě ikotiza, kâ zuě mie yě o re giligili; nl'azuě are gore yě o r'omiěnlě, *vanganle* gor'Oŋwanliě Jisu Krais. Winlâ nle Anyambiě y'orěti. nl'eĕñnlâ zakânlakâ.

21 Ywanla, venjavenjanl' ikui anli avila gw ikanla. Amě.

E Z A N G O Z I Ů A N L I Z I

J Ů N .

ONLĚRA gor'oňanto wi pinjo n'l'awanliě, wi tãdo miě n'l'omiěnlě: n'l'aranga miě dadie, ndo waodu kě wi re mia p'ogiligili;

2 Gw'inyanga ny'omiěnlě wi doanla nla zuě, nla be doanla nla zuě go kãnlakã;

3 Iměpinlo si ga loanle n'l'anluě, ipoginla n'l'aňěnjě avila gor'Anyambiě ya Rerě, n'l'avila gore Jisu Krais, y'Oňwanla wa Rerě, g'orěti n'l'itãnda.

4 Mi ayenl' igev' ivolo gw'alěngi miě gor'awanliã wi kanganla g'orěti, ga nt'are zuě bãnga p'ivanga avila gore Rerě.

5 Nla věnlã oňanto mi kwenlã nkãlã, aranga ga nt'arěnda miě ivang' inyãnla gore wě, ndo měnyãnlã ny'vegagi nla zuě avila gw'ipakilia, inlě, azue ga rãndanlenli.

6 Sinlã nle itãnda 'nlě, azuě ga ganganla gw'ampangi mě. Ivangã nyo nyinlã, Inlě, anluě ga ganganle go nyo gant'ayãgio nluě avila gw'ipakilia.

7 Kãnde 'nlě, iremisi imienge yi re kěnda pa go ntye, yi re yi měma 'nlě, Jisu Krais are bia

pa g'ozyonli. Winlâ nle Oremisi nl'oma o si-
ra Kraiſ.

8 Vandaminlanli gw'ikui anli, inlě, azuě
averiz' isaon měyânlâ yi re zuě janja pa, ndo
zuě ga wâng' ipa sibia.

9 Omedu o pava, k'aloanla nl'iněnja si Kraiſ,
azye nl'Anyambiě: Ayě o doanla nl'iněnja si
Kraiſ are nla Rerě nl'Oŋwanla ta.

10 Jâgâ abia oma gore wě, k'avag' iněnja
sinlâ, awângě go nag' wâ ge awulinliě mbi-
ambiĩ.

11 Kânde ayě o bogizye yě, ar'owângisi w'i-
janji sě.

12 Mi ar'isaon imienge yi těndinlâ, mi aren-
dize nli ezango nli mpira: ndo mi kenja go
bia gore wě, agamba ozyo g'ozyo, k'igevi nyaz-
yo jonlio.

13 Awanla w'oŋwareriâ oŋmanto wi pinjo, wi
bogezyâ. Aměn.

E Z A N G O Z I R A R O Z I

J Ŏ N.

ONLĚRÁ gore Gaius yi tândo polo, o tândo miě giligili.

2 Oma wi tândo, mi jongunla viaganlo nľ'osaon w'edu 'nlě, o ga gěnde mbiambiĩ aloanľ'okuwa jâla vanganľě ga nte kěnd' inlinli nyâ mbiambiĩ.

3 Mi ayenľ' igev' ivolo gw'avienľ' awarerě, awulia' g'oŋwanja w'omiěnlě wi re nla wě, vanganle ga nt'aganganlâ g'orěti.

4 Mi azye nľ'igev' ivolo viaganlo nla go jâgâ 'nlě, awanli ami kanganlaga g'omiěnlě.

5 Oma tândo, o janja mbiambiĩ osaon wedu wi dendo ndâ, gor'awarerě, nla gor' agěnda ;

6 Wi re bulia pa g'oŋwanja w'itândi sâ, g'o-zyo wi ŋando: jâm'abaga wao g'ogěndi wao nli mbaginla y'Anyambiě o denda kwěkwě.

7 Kânde nlě, gw'inyangi ny'ini nyě, agěnda-gi wao, awângag' ezâma gw'Anlângâ.

8 Sambo azuě ga wâng' onlângâ *měwânlâ*, kâ zue doanla iganganlo nľ'imbilo y'orěti.

9 Mi arěndinli ŋando, ndo Daiotrifus o tânda doa' gw'ewonjo gore wao, e bângâ zuě du.

10 Yenlâ rě, ja mi abia, m'be jonginlia ijan-
ji sě si dendo ndě, njirag' elâmbe gore zuě nl'
agamba mi ŋambi, nla mi zye kwěkwě v̄âv̄â,
ge e bâng' awarerě ayěmě, alega kě wao w'
abela agâgunlia wao go ŋando.

11 Omâ tândo, azong' eza zi r'eve, ndo eza
ri r'evia. Ayě o janjag' ibia ayě w'Anyam-
biě: nl'ayě o janjag' ibe a pa jenl' Anyambiě.

12 Dimitrius are nl'elumu'evia gor' *anlaga* wa-
odu, nla g'orěti womě: ih, azuě kě bulia; kâ
nluě mia 'nlě atakwě mazyo mo giligili.

13 Mi avegagi nl'isaon imienge go těnda,
ndo mi arěndinlâ nli mpira nl' oŋwanga w'
itěndinla.

14 Ndo mi tang' inlě, m'be sunge jenlâ, kâ
zuě kamba ozyo g'ozyo. Añěnjě gore wě.
Indego sazyo bogezyâ.

Wogezy' indego nl'ana.

EZANGO ZI

JUDE.

---

1 Jude nyongo yi Jisu Krai, n'onywarerë wi Jems, gore wao wi re mëpio pa n' Anyambië ya Rerë n'avigo' nla gore Jisu Krai n'avëlio:

2 Ipoginla gore nluë, n'amënjë, n'itânda, si ga wunlio.

3 Mângi tândo, gw'avenli mië inëgiza go tëndinla nluë g'onywanja w'isunginla si re gore waodu ta, y'vegag' isyâlâ gore mië go tëndinla nluë, anlëgira *nluë* go sâzya polo gw'ijivira s'avenlio iyâmbui n'imâri.

4 Kânde r'anlag' awëwâ w'ayinginli n'avnlo, w'arëndio gw'alonga g'ogari winlâ, arëgâ, sapiliag' imëpinlo s'Anyambië yazyo, gw'isëkë sibe, nli' danda Rerë mo Anyambië nli Reri azyo Jisu Krai.

5 Sambo m'be fâ jonginlia nluë, vanganle, amienli nluë yo n'imâri, inlë, Anyambië sunginla p'anlaga avila go ntye y'Igypt, avâ jilizi wao, w'aroenli w'ayiviri.

6 N'ienjël s'aroenli si bandaminli anyangi mao m'alonga, ndo s'arigi zigi yao, are fela pa

gw'azungakainlo makânlakâ g'odolongo wi mpiri gw' ijëkëlia go ntyugu mpolo.

7 Vanganle ga Sâdôm nli Gomâra n'ink' impolo s'avegagi vingovingo, nli mpanginli mëmo kë, w'avenl' ikui'ao gw'ibandanla, azong' ozyonli oŋwënlë, wi re doŋio pa g'elingilio, njenlag' azyingo m'ogonli wakânlakâ.

8 Nli mpanli mëmo kë iyilinlinisi, *imbe* yinlâ yi feviz' ozyonli, avëdi' ipanginla, n'agamb' ambe gor' anlaga nlagië.

9 Ndo Maikeël enjel mpolo më gw' azâzië n'onyambe g'oŋwanja w'okuwa wi Mosës, arienli go bag'irâwo gore yë, ndo awuli' nlë, Rerë azëmbâ.

10 Ndo mângi Sinlâ wi tâwa g'oŋwanja w'isaon yi re w'amie, ndo isaon yi mio wao ga nte mia nyama, go yo wi feviz' ikui aomë.

11 Azile gore wao! Kânde wi re Kënda pa go mpânlâ yi Ken; avuli mango n'ogasyo gw'ifwema si Belim gw'ipa, ayilizo n'ibe si Kora.

12 Sinlâ n'aboke gw'intyagi sanli s'itânda, ja wao nya n'anluë go ntyago, nyezag' ikui' aomë sitia fâ; *wao nle* vindi yi re yi zye n' anlingo, vëvizo n'ompunga; rere y'ajomi, ilonda fâ, juwa pa nyângâ mbanli, arodunlo n'iramba :

13 Ikev' ivendi yi ntyuŋa, yi jânla ntyânli yao; igëgënli yi peravera, gore wao re pigo iji-linganla simpiri go kânlakâ.

14 Inök kē yorâgënlo avila gor' Adam, avâgi g'õjwanja *mângi* sinlâ'nlě, vonla, Rerě e bia n'igomi ny'itâsen s'iyâmbui yě,

15 Go dend' ijěkēlia gore waodu, azuri' arě-gâ waodu gore wao, gw'ijanji sao sibe si re wao denda pa, n'ikambi sao ijâli sodu si re arěgâ kamba pa gore yě.

16 Sinlâ nle ilagalagi, nl isěmbizi, wi kanganlaga gw'itânginli saomě ; n'agwanli mao mi kambag' *agam'*ampolo, wi tând' anlaga g'õjwanja w'inyenla.

17 Ndo mângi tândo, yonginlianl' agamba m'alonge kambo nli Romi ya Rerě yazyo Jisu Krai.

18 Inlě w'awulinlia nluě nlě, be doanla gw'intyugu sinuunla izyělisi, nkanganlaga gw'itânginli saomě simbe.

19 Sinlâ nle wao wi bangwanla ikui aomĭ, nyama y'anlaga wi re wi zye n' Inlinla.

20 Ndo nluě, mângi tândo, nlogianl' ikui anli gw'ijiviri sanli s' orunda mě, agambinlaga n'Inlin'Ivia.

21 Venjanenjanli ikui anlině gw'itânda s'Anyambiě mponlaga go nkěngâ ya Reri azyo Jisu Krai gw'eĕmenlâ zakânlakâ.

22 Nlâ gor' awěwâ loanla n'ikěsi, avang' ibangwanla :

23 Ndo amâri zunginla n'itia, azua wao avila g'ogonli, mbikage vanganle ingâi fevizo pa n'ozyonli.

24 Věnlâ gore yě o re nli ngulu yi penjaven-
ja nluě gw'iposwa avin'anluě ntyěmbâ fâ
g'ozyo w'ivendi nyě nl'igev' ivolo,

25 Gore Anyambiě o re dadie nl'imia, Ozy-
unge wazyo, *ga loa'* ivenda, onjělěnjěla nl'ip-
anginla nli ngulu, věnlâ nla go kânlakâ.
Aměň.

ITUMINLIA

SI JON.

EWONJO I.

ITUMINLIA si Jisu Krajs s'avenlio yě
nl'Anyambiě, go tuminlia inyongo sě, isaon
yi be sunge toa : nl'aromiě, amieza *yo* nl'enjěl
yě gore nyongo yě Jōn ;

2 Orakil igamba ny'Anyambiě, nl'atakwě
mi Jisu Krajs, isaon yodu y'ayenlio ndě.

3 Ozavinlo gore yě o tangunla, nla wao wi
jâgâ agamba m'ipâga sinlâ ; nl'avenjavenj'
isaon yi re těndo pa go so, kânde egombe
z'atoenli piěřě.

4 Jōn gore ijanđ' orâgěno si re go Asia ;
Iměpinlo gore nluě, nl'aměnjě avila gore yě o
re, nl'ayě o vegagi, nl'ayě o doanla ; nl'avila
gor' anlinl' orâgěno mi re g'ozyo w'eki zě ;

5 Nl'avila gore Jisu Krajs y'Oyenli w'ârěti,
nla njaliě yi mângi wi re juwa pa, nl'ovang-
inle w'aga wi ntye, Gore yě orândi zuě, ayo-
vunla zue avila gw'ibe sazyo nli ntyinli yěmě.

6 Nl'are panga pa zuě kě *go* doanl' aga nl'
iminisě gor' Anyambiě nla Reriě ; gore yě ga
loanl' ivenda nl'ipanginla go kânlakâ, Aměn.

7 Vonla, E bia nli vindi ; nl'inty'edu be

jenlě, nla wao kě w'arumiě igânga ; n'imbuvě sodu si ntye si be burinlia g'oŋwanji wě. Vanganle yenlâ Aměn.

8 Mie nle Alfa n'omiga, ipakilia nli ntyai, buli' Anyambiě yi re, nla y'vegagi, nla o be doanla, Ngulu yodu.

9 Miě Jõn kě y'oŋwareri anli n'oganganlo gw'injuke, nla gw'inlângâ n'isindinla si Jisu Krai, avegagi go něnge yi fwelio'nlě, Patmõs g'oŋwanja w'igamba ny'Anyambiě, nla gw'atakwě mi Jisu Krai.

10 Mi avegagi gw'Inlinla go ntyugu ya Rerě, n'ayâgio miě go nyumi yam inyo' ivolo, ga ny'orâmbâ,

11 Inlě, Miě nle Alfa n'Omiga, olonga n'onuunla ; Isaon yi jenlo ndâ, rěnda *yo* gw'ezango, kâ toanliza *zo* gw'injand' orâgěno si re go Asia ; go Efisõs, nla go Smyrna, nla go Pěrgamõs, nla go Thaitaira, nla go Sardis, nla go Fěledělfai, nla go Leõdesia.

12 Nl'aŋizi miě go jenl' inyo'i ny'agambi nla miě. Miě fwiza pa, ayenli miě imianga y'ijo yi sika yatenlatenla orâgěno ;

13 Nla go garegare g'inianga y'ij orâgěno, *omâri* g'Oŋwânloĩ, bâra pe ngâi koanga gw'intyozyo, alirio go ntonlo n'otumba wi syka yatenlatenla.

14 Ewonjo zě n'itui sě s'vegagi jâmbua g'imia, nla jâmbua pupu ga sino ; n'antya mě m'vegagi ga ogonli wi baminla.

15 Nl'intyozyo sě, ga nyěnließ mbia ga ya janginlio gw' inlu; nl'inyoi nyě ga nyângâle y'anlingo amenge.

16 Nl'avegagiě g'ogâ wě onloñiě igěgěni orâgěno; nl'agâgwi g'ogwanli wě okwara w'epě oruenli w'izamb' imbanli; nl'ozyo wě w'avegagi ga nkombe y'aduka yi bamba nli ngulu.

17 Nla gw'ayenli miě yě, mi avoswi gw'a-golo mě, g'ebende. Nl'araliě ogâ wě onloñiě gore miě, nl'awulinliě miě nlě, Aria: Miě nl'olonga nl'onuunla;

18 Miě nle yě yi re bâ, nl'avegagi juwa pa, nla vonla, mi are bâ go kânlakâ, Aměn; mi are nl'isyape s'ilombo nla s'ijuwa.

19 Rěnd' isaon yi re wě jenla pa, nl'isaon yi re, nl'isaon yi be toa g'obosyo;

20 Iyumbunlo ny'igěgěni orâgěno y'ayenlio ndâ g'ogâ wam onloñiě, nl'imianga y'ijo yi syika yatenlatenla orâgěno. Igěgěni orâgěno nle ienjel s'įand' orâgěno: nl'imianga y'ijo orâgěno y'ayenlio ndâ, yo nle įand' orâgěno.

EWONJO II.

GOR' enjel yi ņando yi Ěfesős, rěnda: Isa-on yinlâ yi bulio ndě o kot' igěgěni orâgěno g'ogâ wě onloñiě, o kanganla go garegare y'imianga y'ijo yi syika yatenlatenla orâgěno;

2 Mi avoro ijanji sâ, nli njasinli yâ, n'isindinli sâ, nla nt'are wě o sindinle wao wi r'ave ; o re kěnliza pa wao wi bulia nle, wao roñi, ge w'azyā n'alěngi wao inloki :

3 Nl'azindinla, n'avenginla, n'ayanja gw'in-yanga ny'ini nyam, kâ wě *agw'oge*.

4 Vanganle vāvâ, mi are nli ndaga n'awě, kânde o re tiga p'itândi sâ idonga.

5 Yonginlia sambo ga nt'are wě poswa pa, kâ neige nkonde, n'ayanj' ijanj' idonga ; azya nânlâ, m'be bia gore wě něganěga aroomb' on-wangi wâ ojo avila go mboriě, kao oma aka-lua.

6 Ndo yinlâ yi re n'awě, inle, o bik' ijanja s'Inikoleaitan, si biko miě kě.

7 Ayě o re n'ori, e ga yâgâ nte bulia Inlinla gore iñando : Gore yě o be keṽa, be po miě go nye gw'erere z'eměnlâ zi re go gare yi ntyaga y'Anyambiě *yi re g'orowa*.

8 Nla gor' enjel yi ñando go Smyrna, rěnda ; Isaon yinlâ yo bulio n'olonga n'onuunla, o vegagi juwa pa, n'are bâ ;

9 Mi avoro ijanji sâ, n'injuke, n'aguga, (ndo o re paga pa ;) n'itâwi sao wi bulia, ně wao Ijiu, ge azya nânlâ, ndo wao nle isunegogi yi Setan.

10 Arie ndagi edu y'isaon meyanlâ yi be sindinlo ndâ ; vonla, onyambe be fel' *awěwâ* gore nluě go ntyogo, inlě, anlue ga gěnlizo, kâ nluě jenl azyingo igomi nyi ntyugu :

Loanla' n'l'ibekelia, koanga gw' ijuwa m'be pâ korowa y'eměnlâ.

11 Ayě o re n'oroi, e ga yâgâ nte bulia Inlinla gor' iņando : Ayě o be keĵa, ayenlizo nkazyia gw'ijuwa sibanli.

12 Nla gor' enjěl yi ņando go Pěrgemōs, rěnda : Isaon yinlâ yo bulio nle yě. o re n'okwara oruenli w'epě w'izamb' imbanli.

13 Mi avoro ijanji sâ, nli mbora yi doanlâ, *vanganle*, mbora yi r'iloanlo ny'Onyambe : o kota kě ini nyam ngwasi, nlâ dand' ijiviri sam, vanganle gw'intyugu mėsânlâ s'avegagi Antipas omiezag' orěti wam, o yonlio gore nluě, mbora yi doanl' onyambe.

14 Ndo mi are n'isaon yakwě gore wě, Kânde o re nla wao vâvâ wi penjavenj' iněnja si Belěm, o nlěnji Belak go pomiz' awa w'Isreěl ibaku, go nye yâma yi jiro gw' ikanla, nla go peng' anto winganli.

15 Yenlâ o re nla wao kě wi penjavenj' iněnja s'Inĭkoleaitan, si biko miě.

16 Galua, azya nânlâ, m'be bia gore wě něganěga, anloa n'awě n'okwara w'ogwanli wam.

17 Ayě o re n'oroi, E ga yâgâ nte bulia Inlinla gor' iņando : Gore yě o be keĵa, be po miě mana go nye yi re jumbunlo pa, n' avě ido nyapupu, nla gw'ido ina inyânla těndo pa nyi re ny'amio n'l'oma, kao yě o bōnga *nyo*.

18 Nla gore enjel yi ņando go Thaietaire,

rěnda : Isaon yinlâ yo bulio n'Onwa w'Anyambiě, o re n'antyâ mě ga ogonli wi bañinla, n'intyozyo sě ga nyěnliě mbia ;

19 Mi avor' ijanji sâ, n' itânda nli njanjinla, n'ibekelia, n'isindinli sâ, n'ijanji sâ ; n'inuunla *si re* viaganlo n'idonga.

20 Vanganle vâvâ, Mi are n'isaon yakwě gore wě, kânde o jivir' oñanto měwânlâ Jězeběl go fel' okuwě nlě, ovâgisi go něnja n'asyâria inyongo sam go peng' anto winganli, nla go nye yâma yi jirinlo ikanla,

21 N'avenli miě yě egombe go kalua gw'ibandanli sě, ndo e kalua.

22 Vonla, m'be falě g'odo, nla wao wi nanla nla yě gw' azyingo ampolo, kao w'akalua avila gw'ijanji sao.

23 Kâ miě jonl' awanliě n'ijuwa ; n'ijando sodu si be mia, nlě, Miě nle yě o syilia ina n'irěma : kâ miě p'omedu gore nluě ga nt'are ijanji sě.

24 Ndo gore wě, mi bulia, nla gor' añâri wi re go Thairetaire, ntango yi re yi zyel' iněnji sinlâ, nla wi re w'amie orânga wi Setan, ga nte kamba wao ; m'be fâ toanlia nluě iroanlo inyěnle.

25 Ndo nyi re n'anluě, gotanli ngwasi kao mi abia.

26 N'ayě o be keva, n'avenjavenj' ijanji sam koango go ntyai, gore yě be po miě ngu-lu gor' Anlângâ :

27 Kâ yě panginla wao nli nkâgu y'ojwan-
ga; ga intyuanla sayogo, wi be jonlo simběi,
ga nt'awângi miě nla Reri ami.

28 Mi be pě ogěgěni w'ibanga.

29 Ayě o re nl' oroi, e ga yâgâ nte buli' In-
linla gw'ijando.

EWONJO III.

NLA gor' enjěl yi ŋando go Sardīs, rěnda :
Isaon yinlâ yo bulio nle yě o re nl'An-
linl' orâgěnlō m'Anyambiě, nl'igěgěni orâgěnlō :
Mi avor' ijanji sâ, inlě o re nl'ina, inlě, o
re bâ, sambo awě ebende.

2 Věmbaganli, ayâl' isaon yi re tiganla pa,
yi re keka pa go juwa : kânde m'pa jenl' ija-
nji sâ gore g'ozyo w'Anyambiě.

3 Yonginlia sambo nt'are wě bânga pa, nl'
ayâgâ, kâ kota ngwasyi nl'agalua. Jâgâ o
věmba, m'be bia gore wě ga ofe, kâ mia igwě-
ra nyi be bia miě gore wě :

4 O re nl'ana makwě vanganle go Sardīs,
mi re mi fefiz' ingâi sao; wi be kanganla nla
miě bâra pa pupu, kânde wi re nl'inyanga.

5 Ayě o be keṽa, ayě měmo be bârio nl'iwâ-
ra nyapupu; kâ mi azyaz' ini nyě gw'ezango
z'eměnlâ, ndo m'be mēm' ini nyě g'ozyo wa
Reri ami, nla gw' azyo m'ienjěl sě.

6 Ayě o re nl' oroi, e ga yâgâ nte bulia In-
linla gw'ijando.

7 Nla gor' enjěl yi ŋando go Fīleděfia, rěn-

da : Isaon yinlâ yi bulio nle yě or' orunda, ayě o re giligili, ayě o re nl'isyape si Devid, ayě o nungunla, kâ anunj' oma, nl'anlunja, kâ anlunjunl' oma :

8 Mi avor' ijanji sâ ; vonla, mi are dovia pa g'ozyo wâ igugi nya bwĩ, nla zy' oma jâlia nunja nyo : kânde o re nl'onwâ ngulu, nl' om' avenjavenj' igambi nyam, kâ w'aland' ini nyam.

9 Vonla, m'be panga wao wi sunegogi yi Setan, wi bulia 'nlě, wao Ijiu, ge w'azya, ndo wi noka, m' be bieza wao go savinla gw'agolo mâ, nla go mia 'nlě, mi are tândâ pa.

10 Kânde o re penjavenja p'igamba ny'isindinli sam, miě kě, m'be penjavenjâ gw'igwěra ny'idembo, nyi bia go ntye yodu, go kěnliza wao wi doanla go ntye.

11 Vonla, mi bia něganěga : gota mězâ ngwasyi zi re nla wě, kâ korowi yâ y'awângo nl'oma.

12 Ayě o be keva, m'be pangě inyěngâ go nago y'Anyambiě yam, kâ y'avâ kâgwa nyěnlě : m'be těndinlě ina ny'Anyambiě, nl'ina nyi nka mpolo y'Anyambiě yam, yo nle Jeruselēm nyânla, yi suminla avila g'orowa gor' Anyambiě, kâ miě těndinlě ini nyam inyânla.

13 Ayě o re nl'oroi, e ga yâgâ nte bulia Inlinla gor inando.

14 Nla gor' enjěl yi nando yi Leodisia rěnda ; Isaon yinlâ yi bulio nl'Aměn, Oyeni

w'ijivira nl' omiënle, ipakilia s'ipango si ntye s'Anyambië ;

15 Mi avor' ijanji sâ, inlě, o zyele nkěi ge mpiu ; mi bela 'nlě, râ doanle nkěi ge mpiu.

16 Yenlâ, kânde o r'ontinti, nkěi fâ nli mpiu fâ, m'be puliâ g'ogwanli wam.

17 Kânde o bulia 'nlě, mi apagi, nl'atoenli nl'igumb' inyenge, kâ mi anlak' ezâma ; kâ mia'nlě, wě eza z'isyâlâ fâ, nl'ijela, nl'aguga, nl'ipâku nl'otelě ;

18 Mi tevunlâ 'nlě, gola nla miě syika yatenlatenla yi re janginlio pa gw'inlu, kâ boŋwa : nl'ambâra mapupu, kâ bârio, inlě ntyânli y'otelě wâ y'awowunlia, nl'agil' antyâ mâ ngang'-antyâ kâ wě jenla.

19 Ntango yi tândo miě, yo sěmbo miě, nl'azyiva : loa' nl'ononga sambo nl'agalua.

20 Vonla, mi kumanla gw' iguge, aloka : jâ-g'omedu ajâgâ inyoi nyam, anlungunl' iguge, m'be jinginla gore yě, anya nla yě, nla yě nla miě.

21 Gore yě o re keŋa, be po miě go doanla nla miě gw'eki zam, ga nt'ageŋi miě kě, aloanli miě kě nla Reri am gw'eki zě.

22 Ayě o re nl'oroi, e ga yâgâ nte bulia Inlinla gor' inando.

EWONJO IV.

ISAON yinlâ viaganlo ayenli miě, vonla, igugi ny'anlungunlo g'orowa : nl'inyo' ilo-

nga ny'ayâgio miě g'orâmbâ nyi kamba nla miě ; ny'awuli 'nlě, Vanda gunlu, kâ miě tuminliâ isaon yi be toa g'obosyo.

2 Nla nĕganĕga avegagi miě gw'Inlinla : nla vonla, eka z'alovio g'orowa, nl' *oma* tu gw'eka.

3 Nl'ayĕ o vegagi tu ayenlanlagi ga jaspĕr nl'ido nyi sardin : nli mbumba *y'vegagi* vingovingo eka nl'egâlanli ga ĕmirald.

4 Nla vingovingo eka *avegagi* agomi ambanli nl'aloanlo anlai : nla gw'alcanlo ayenli miě agomi ambanli nl'anlĕrâ anlai tugetu, bâra p'ingâi sapupu, nl'avegagi wao bonlio go wonjo yao ikorowa si siyka yatenlatenla.

5 Nl'avila gw'eka agâgw' anâmengwĕmbolo, nl'injali si toĕa, nl'amoi : nl'*avegagi* ilambi orâgĕnlo s'avaĕinlagi gw'eka, so nl'anlinla orâgĕnlo m'Anyambiĕ.

6 Nla swaswâ eka *avegagi* mbenli y'elas, egâlanli ga krystal ; nla go garegare y'eka, nla vingovingo y'eka *avegagi* vuginlia anlai yabâ ralie nl'antyâ g'obosyo nla go nyuma.

7 Nl'evuginlia elonga z'*avegagi* ga laion, nla zivanli g'oŋwa nyare, nl'evuginlia ziraro nl'ozyo ga oĕa, nla zinlai ga ŋwanyânli yi dogwa.

8 Nl'evuginli' anlai yabâ, y'vegagi evuginli' edu nl'ampav' orowa vingovingo *yĕ* ; nl'*avegagi* ralie nl'antyâ go gare : kâ ayâwe

oñanda ge ogwëra, inlë, Orunda Orunda Orunda, Rerë Anyambië yinguluyodu, y'avegagi, nla yi re, nla yi be doanla.

9 Nla gw'avenli vuginlia mëyâ avë ngulu, ina, n'lidubie n'lakeva gore yë o vegagi gw'eka o doanla go kânlakâ ;

10 Agomi ambanli n'anlërâ anlai w'avoswi g'ozyo w'oñna gw'eka, azavinlë o doanla go kânlakâ, awal' ikorowi sao g'ozyo w'eka, 'nle,

11 O re n'inyanga, Rera, go böng' ivenda n'odubie nli ngulu ; kânde o re panga pa yâma yodu, nla go ntândinli yâ yi re, yo kë y'avangio.

EWONJO V.

NL'AYENLI mië g'ogâ nloñië w'oma o vegagi tu gw'eka ezango tëndo pa go gare nla g'ozamba, bëbo pa n'ibëb' orâgënlo.

2 Nl'ayenli mië enjël yingulu yi kamba n'inyo' ivolo, inlë, Mande re n'inyanga nyi nungunl' ezango, ge purunl' ibëbo sa zo ?

3 Nli pegag' oma g'orowa, nlâ go ntye, ge g'odolongo wi ntye, o vegagi nli ngulu yi nungunl' ezango, ge ponla zo.

4 Nl'alenli mië polo, kânde dëng' oma inyanga go nungunla, arangunl' ezango, ge ponla zo.

5 Nl'awulinlio mië n'oñmâri gor' anlërâ' nlë, Alenla : vonla, Laion yi mbuÿe yi Juda y'Oramba wi Devîd, are dënga pe ngulu go nungunl' ezango, nla go purunl' ibëb' orâgënlo.

6 Nl'ayenl' miě, nla vonla, go garegare y'eka, nla yi vuginlia nlai, go garegare y'anlěrá, akumanl' Oŋwidâmbě ga w'ajonlo vâte, nl'imeng' orâgěňlo, nl'antyâ orâgěňlo, mi re mo nl'anlinla orâgěňlo m'Anyambiě toma pa go ntye yodu.

7 Nl'avienliě awâng' ezango g'ogâ nloñiě w'oma o vegagi tu gw'eka.

8 Ayě bâng'a p'ezango, vuginlia nlai nl'agoñi ambanli nl'anlěrá anlai, w'avoswi g'ozyo w'Oŋw' idâmbě, omedu gore wao nl'injâmbi, nli va yi syika yatenlatenla ralie nl'aka mi nkango mi re mo nl'inkâlâ s'iyâmbui.

9 Nl'ayembi wao evand' ezânla, inlě, O re nl'inyanga nyi bâng' ezango nla go nungunl' iběbo sa zo ; kânde o yonlio, nl'alandunla zuě gor' Anyambiě nli ntyinli yâ, avila go mbuě edu, nl'inlěmě, nl'anlaga nl'inlângâ :

10 Nl'avang' azuě gor' Anyambiě yazyo, aga nla siminisě, kâ zuě panginla go ntye.

11 Nl'ayenli miě nl'ayâg' amoi m'ienjěl sinyenge vingovingo eka, nli vuginlia, nl'anlěrá ; nli ntango yao y'vegagi igomi ny'itausen inyângâ s'igomi itausen, nl'intaussen s'intaussen ;

12 Awulia nl'inyoi nyingulu inlě, Inyanga nyi re nl'Oŋw' idâmbě o yonlio, go bâng' ipanginla nl'ibonwa, nl'imia, nl'idubo nl'ivenda, nl'ozavinlo.

13 Nl'ezâm' edu zi re g'orowa, nla go ntye, nla g'odolongo wi ntye, nl'onlângâ wi re go

mbenli, nli yâma yodu yi re go yo, ayâgio miě yi bulia inlě, Ozavinlo nl'idubo, nl'ivenda, nli ngulu, nl'ipanginla, si ga loanle gore yě o re tu gw'eka, nla gor' Oŋw'idâmbě go kânlakâ.

14 Nl'awuli vuginlia nlai inlě, Aměn. Nl'agomi ambanli nl'anlěrâ anlai w'avoswi nl'azavinlě o doanla go kânlakâ.

EWONJO VI.

NL'AYENLI miě gw'anungunl' Oŋw'idâmbě iŋmâri gw'iběbo si re běbo pa, mi ayâgâ ga inyoï nyi njali toŋva, eŋmâri gore vuginlia nlai, zi bulia nlě, Yogo jenla.

2 Nl'ayenli miě, nla vonla, nkavala yapupu : nl'ayě o vegagi tu go yo avegagi nl'elindinla : nl'avenlio yě korowa, nl'agěndiě nkeŋaga nla go keŋa.

3 Gw'anungunliě iběbo simbanli, mi ayâgio evuginlia zvanli zi bulia, nlě, Yogo jenle.

4 Nl'agâgwi nkavala nyěnlě yatenlatenta, nl'avenlio yě o vegagi bataŋinla pa go yo, ngulu yi tomb' aŋěnjě go ntye : kâ wao jonlanla waŋ nla wao : nl'avenlio yě okwara wi wâra ompolo.

5 Ayě nungunla pa iběbo siraro, ayâgio miě evuginlia ziraro zi bulia' nlě, Yogo jenle : nl'avonli miě, ayenli nkavala yaviâviâ : nl'ayě o bataŋinla pa go yo, avegagi nl'ododo g'ogâ wě.

6 Nl'ayâgio miě inyoi go gare yi vuginlia nlai ny'awulia nlě, egěnlizo zi mpěmba go vintě, nl igěnlizo y'irese raro go vintě, ndo vandinlanle kâ azyug' agali nl'ivě.

7 Ayě nungunla p'iběbo sinlai, ayâgio miě inyoi ny'evuginlia zinlai, inlě, Yogo jenle.

8 Nl'avonli miě ayenle nkavala yagawa, nl'ina ny'oma o vegagi go yo, nl'Ijuwa, nl'ilombo y'azongiě. Nl'avenlio wao ngulu go mběi yinlai yi ntye, go jonla nl'okwara, nli njanla, nl'ijuwa, nl'inyama si ntye.

9 Ayě nungunla p'ibebo sitanli, ayenli miě g'odolongo wi âltěr anlinla ma wao w'ayonlio gw'igamba ny'Anyambiě, nla gw'atakwě m'agotio wao ngwasyi :

10 Nl'arongi wao nl'inyoi nyingulu, inlě, Olingo sě, Rera y'orunda nl'omiěnlle, o jěkělia nl'aĵinliza ngâkâ yi ntyinli yazyo gore wao wi doanla go ntye ?

11 Nl'avenlio waodu inlamba yapupu ; nl'awulinlio wao inlě, wi ga yâwe v'ojwâ lingo wakwě, kao iganganlo yao inyongo, nl'aware-ri' ao kě wi be jonlo ga nt ayonlio wao, adendo.

12 Nl'avonli miě, ayě nungunla p'iběbo sorowa, nla vonla, isyugazyuga sipolo si ntye : nl'ayilinganli nkombe viâviâ ga pinda, nl'agalu' ogwěli ga ntyinla :

13 Nl'avosw' igěgěnlil y'orowa go ntye, ga nte posyunlia erere z'ifig avoszyunlia ilondi yě yi pa bānda ja z'asyugo nl'ompung' oyâli.

14 Nl'alubw' orowa ga ompurago wi re puro pa ta : nli nombi edu, nli něngi edu y'arombio avila gw'imbori sao.

15 Nl'aga wi ntye, nl' anlag' avolo, nli mǎngi wi re boŋwa pa, nl' ingâwě mpolo, nl'anloĩni wi ngulu, nl' osyak' edu, nl'onŋwânty, edu, w'azyâmbunla gw'ibulungu nla gw'ado m'inomba :

16 Nl'awulinl' inomba nl'ado' nlě, voswanle gore zuě, ayumbunla zuě avila g'ozyo w'oma o re tu gw'eka, nl'avila gw'egunlu z'Onŋw'id-âmbě :

17 Kânde ntyugu mpolo y'egunlu zě y'abi-enli : ndo o be jália kumanla mande ?

EWONJO VII.

ISAON yinlâ viaganlo, ayenli miě ienjěl nlai s'avegagi gore gw'intyâmbâ nlai ntye simbiag' impung' inlai yi ntye, inlě, ompunga w'avěvinle go ntye, ge go mbenli, nlâ gw'erer' edu.

2 Nl'ayenli miě enjěl nyěnlě yi pand' avila go tângwa nli nkombe, yi re nl'elingilio z'Anyambiě yabâ : nl'arongiě nl'inyoi nyingulu gor' ienjěl nlai, s'avenlio ngulu yi syuga ntye nli mbenli,

3 Inlě, azyuganle ntye, ge mbenli, ge rere, kao zuě a dingili' inyongo s'Anyambiě yazyo gw'imbami sao.

4 Nl'ayâgio miě ntango ya wao w'alingi-

lio; *nl'alingilio* nkama `yi ntâsen *nl'agomi* m'intâsen anlai *nl'intâsen* nlai, gw'imbuve sodu s'awa w'Isreël.

5 Go mbuve yi Juda *alingilio* igomi nyi ntâsen nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Rubën *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Gad *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli.

6 Go mbuve yi Asër *alingilio* igomi ny' intâsen nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Manasa *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli.

7 Go mbuve yi Simiõn *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli Go mbuve yi Livai *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Isekër *alingilio* igomi nti ntâsen mbanli.

8 Nla go mbuve yi Zëbulõn *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Josef *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli. Go mbuve yi Bënjamïn *alingilio* igomi nli ntâsen mbanli.

9 Isaon yinlâ viaganlo, ayenli mië, vonla, nkândâ mpolo, yi re y'arangizo *nl'oma*, avila gw'anlângâ modu, *nl'imbuve* *nl'anlaga* *nl'inlëmië*, kumanla pa gw'eka, nla g'ozyo w'Oᅇw-idâmbë bâra pa singâi sapupu, *nl'ikogo* y'ayila gw'agâ mao :

10 *Nl'arongi* wao *nl'inyo'ivolo'* *nlë*, Isunginla gor' Anyambië yazyo o re tu gw'eka, nla gor' Oᅇw-idâmbë.

11 *Nl'agumanl'* *ienjël* sodu vingovingo eka, nla *vingovingo* anlërâ nli vuginlia nlai, avoswa g'ozyo w'eka, azavinl' Anyambië,

12 Awulia' nlě, Aměn : Ozavinlo, nl'iven-
da, nl'imia, nl'ip-akev̄a, nl'idubo, nli ngulu,
nl'ipanginla, si ga loanle gor' Anyambiě yaz-
yo go kânlakâ, Aměn.

13 Nl'om̄ari gor' anlērâ, ayivri' awulinlia
miě nlě, Wa mande winlâ wi re bâra
p'ingâi sappupu ? Wa pili nla gwĩ ?

14 Nl'awulinli miě yě' nlě, Rera, o voro.
Nl'awulinliě miě 'nlě, Winlâ nle wao wi re
kâgwa p'avila gw'injuka mpolo, nl'ayovunl'
ingâi sao, nl'ayâmbunlia so nli ntyinli y'Oŋw'-
idâmbě.

15 Yenlâ doanla wao swaswâ nl'eka z'An-
yambiě, azavinlagě om̄anda nl'ogwěra go nag'
wě: nl'ayě o doanla gw'eka be doanla gore wao.

16 Wi be fâ jâgâ njanla nyěnle, ge fâ koto
nl'esyove, ge nkombe yi fâ bambinla wao
mpiu edu.

17 Kânde nlě Oŋw'idâmbě wi re go gare-
gare y'eka E bě nyezaga wao, agëndia wao
go *vero* y'anlingo m'eměnlâ ; k'Anyambiě be
siz'antyânli modu avila gw'antyâ mao.

EWONJO VIII.

GW'ANUNĠULIĚ iběbo sorâgěno, orowa
w'aŋânli dâ vâ ntaga y'erenli z'igwěra
ny'inkâla.

2 Nl'ayenli miě ienjěl' orâgěno s'agumanli
g'ozyo w'Anyambiě : nl'avenlio wao itâmb'
orâgěno.

3 Nl'avienli enjël nyënlë agumanla go âltër, nli ntyënge yi syika yatenlatenla ; nl'avenlio yë aka mi nkango, amenge inlë, e ga yire *yo* nl'inkâlâ s'iyâmbui waodu, go âltër yi syika yatenlatenla y'vegagi g'ozyo w'eka.

4 Nl'otutu w'aka mi nkango nl'inkâlâ s'iyâmbui s'avandi g'ozyo w'Anyambië, avila g'ogâ w'enjël.

5 Nl'awâng' enjël ntyënge yi syika yatenlatenla, nl'ajonlia yo nl'ogonli wi âltër, avunga *yo* go ntye : nl'aroenl' amoi, nl'injali sitoŵa, nl'anâmingwëmbolo, nl'isyugazyuga si ntye.

6 Nl'ienjël orâgënlo s'vegagi nl'itâmbâ orâgënlo w'agekizi go tonga.

7 Nl'arongio enjël nonga nl'anlâgi ningo y'ado nl'ogonli datizo pa nli ntyinla : nl'avungio go ntye : nli mbëi yi ntyaro yi rere y'avezyo, nl'amanl' ambezyo modu m'avezyo.

8 Nl'arongi enjël yimbanli, nl'aroenli ga nomba mpolo yi pia nl'ogonli y'avungo go mbenli : nli mbëi yintyaro yi ntyuŵa y'agalui ntyinla.

9 Nl'eyare ziravo zi vuginlia y'vegagi go ntyuŵa y'vegagi bâ y'ayuwi : nli mbëi yi ntyaro y'amatanga y'ayilizo.

10 Nl'arongi enjël yintaro, nl'avoswi ogëgënli ompolo avila g'orowa, mbañinlaga g'ojo, nl'avoswi *wo* go mbëi yintyaro y'ilâvi, nla go vero y'anlingo.

11 Nl'ina ny'ogëgënli nyi fwelio' nlë, Ikazyä :

nli mbëi yintyaro y'anlingo y'agalu' ikazyä; n'anlag' awenge w'ayuwi n'anlingo, kânde m'agalunlio nonli.

12 Nl'arongi enjel yinlai, nl'awolio eyare ziraro zi nkombe, nl'eyare ziraro z'ogwëli, nl'eyare ziraro [z'igëgenli: yenlâ aroenli mbëi yintyaro y'ayilanganlo, kâ oñanda w'añãmb' ozange go mbei yintyaro ya wo, nl'ogwëra kë nânlä.

13 Nl'avonli mië, nl'ayâgâ enjël yi dogwa go garegare y'orowa, awuliañ nl'inyo' ivolo inlë, Azili, azili, gore wao wi doanla go ntye g'onwanja w'amo' añâri m'itâmbâ s'ienjël in-tyaro si pare go tonga.

EWONJO IX.

NL'ARONGI enjël yitanli, nl'ayenli mië ogëgenli wi poswa avila g'orowa go ntye, nl'avenlio yë syape y ivemba ny'orânga.

2 Nl'anungunlië ivemba ny'orânga nl'avand' otutu avila gw'ivemba ga otutu w'ebek' evolo: nl'ayilanganlio nkombe nl'ozange g'onwanja w'otutu.

3 Nl'agâgw' isakompazyo g'otutu go ntye: nli ngulu y'avenlio yo, nt' are tebombe nli ngulu go ntye.

4 Nl'azombio yo, inlë, y'ayiliz' amanle mi ntye, g'ezâm' edu evezyo, g'erer'edu: ndo kao mângi dadie wi re wi zyel' elingilio z' Any-ambië gw'imbami sao.

5 Nl'avenlio yo, nlě, y'ayonla wao, ndo 'nlě, wi ga yenlizago azyingo agwěli atanli: nl'azyingo mao m'vegagi g'azyingo m'etebo-mbe ja z'ata oma.

6 Nla gw'intyugu mēsânlâ be but' anlaga ijuwa, kâ w'alěnga so; nl'ayongunl' ijuwa, k'ijuwa fanga wao.

7 Nli mpanginli y'isakompazyo y'vegagi ga sinkavala kekizo pa gw'igâvi; nla go wonjo yao *avegagi* ga sikorowa ga syika yatenlatenla, nl'azyo mao g'azyo m'anlaga.

8 Nl'vegagi wao nl'itui g'itui s'anto, nl'anâ mao m'vegagi g'anâ m'ilaion.

9 Nl'vegagi wao nl'imianga yi ntonlo, g'imianga yi ntonlo y'imianga; nli nyângâle y'am-pavi mao, y'vegagi ga nyângâle y'intyonli s'inkavala sinyenge si kěnda gw'igâvi.

10 Nl'vegagi yo nl'ikwende ga tebombe, nl'vegagi gw'ikwende yao lâgâlě: nli ngulu yao y'vegagi go jenliz' anlaga azyingo agwěli atanli.

11 Y'vegagi nl'oga wi panginla wao, wo nle enjěl ny'ivemba ny'orânga, o r'ini nyě go nkambinli yi Hěbru' nlě, Abadõn, ndo nl'onlě-mě wi Grik ini nyě nle Apâlyõn.

12 Azili iĩâri ny'apiaganli: vonla, azili aměnlě ambanli mi bia g'obosyo.

13 Nl'arong' enjěl y' orořa, nl'ayâgâ miě inyo' avila gw'imengo nlai si âlter yi syika yatenlatenla yi re g'ozyo w'Anyambiě.

14 Awulinli' enjel y'oroŵa y'avegagi n'orâm-bâ 'nlě Vurunl' ienjěl nlai wi re koro pa g'olâ-vi ompolo Eufretis.

15 Nl'avurunlo ienjěl nlai s'avegagi kekizo pa ŵ'igwěra ny'inkâla, nla ŵ'owenja, nla ŵ'ogwěli, nla ŵ'ompuma, go jonla mběi yintyaro y'anlaga.

16 Nli ntango yi mběli yi mângi nkavala, y'avegagi nkama sintâsen mbanli, sintâsen.

17 Yenlâ ayenli miě inkavala go nyinlinlo, nla wao w'avegagi bataminla pa go so, n'imi-anga yintonlo y'ogonli, nla yi jesinth nli sũlfur: nli wonjo y'inkavala y'avegagi ga wonjo y'ilaiõn: n'agâgwi avila gw'agwanli mao, ogonli n'otutu nli sũlfur.

18 Nl'isaon yinlâ iraro ayonlio mběi yintyaro y'anlaga, n'ogonli, n'otutu, nli sũlfur, y' agâgwi avila gw'agwanli mao.

19 Kânde ngulu yao: yi re gw'agwanli mao, nla gw'ikwende yao: kânde ikwende. yao y'avegagi g'ĩmãmba, nla yo nli wonjo, nla y'anomi nla yo.

20 Nl'ãmâri w'anlomi wi re w'ayonlo nli vunga yinlâ ge wao w'agalua avila gw'ijanji s'agâ mao, inlě kâ w'azavinl' abambo, n'ikanla si syika yatenlatenla nla yapupu, nli nyěnlĩ, n'ado, nla sirere si re s'ayenle ge jâgâ, ge kěnda;

21 Nlâ kalua avila gw'ijonli sao s'anlaga, ge intyěnlĩ sao, ge n'ibandanli yao ge ijufi sao.

EWONJO X.

NL'AYENLI miě enjěl nyěnlě yingulu suminla avila g'orowa, bâra p'evindi; nli mbumba gw' ewonjo zě, nl'ozyo wě ga nkombe, nl'intyozyo sě g'aměngâ m'ogonli.

2 Nl'avegagiě g'ogâ wě oŋwâ-zango bwĩ: nl'aloviě ogolo mě onloñiě go 'mbenli, nl'ogolo wě nyantwě go ntye.

3 Arongi nl'inyo' ivolo, ga nte tonga laion; nl'ayě tonga pa, alagunl' injali sitoṽ' orâgěnlo.

4 Injali sitoṽ' orâgěnlo dagunla pa, arâ tēndi miě: nl'ayâgâ miě inyo' avila g'orowa nyi bulinlie miě 'nlě, Věb' isaon meyânlâ y'adagunlo nl'injali sitoṽa orâgěnlo, kâ arěnda yo.

5 Nli enjěl y'ayenlo miě kumanla pa go mbenli nla go ntye, arobinl' ogâ wě g'orowa,

6 Arang' orango ṽâ yě o doanla go kânlakâ, o vang' orowa, nli ya yi re go wo, nli ntye, nli ya yi re go yo, nli mbenli nli ya yi re go yo inlě, egombe zi zye nyěnlě.

7 Ndo gw'intyugu s'inyoi ny'enjěl yorâgěnlo go be pakiliě tonga, iyumbunlo ny'Anyambiě nyi be manla, ga nt'awuliě gore inyongo sě ivâgisi.

8 Nl'inyoi ny'ayâgâ miě avila g'orowa ny' avâ kambi nla miě 'nlě, Gě' bâng' oŋwâ-zango zi re buĩ g'ogâ w'enjěl yi kumanla go mbenli nla go ntye.

9 Nl'agëndi miě gor' enjěl, awulinliě 'nlě, Va miě oŋwâ-zango. Nl'awulinliě miě 'nle, Wânga, kâ nya zo: zi be pang' iwum nyâ nonli, ndo zi be doanla g'ogwanli wâ onligi g'onlěmbe.

10 Nl'awângi miě oŋwâ-zango go ntyâme y'enjěl, nla nya zo, nl'avegagi zo g'ogwanli wam onligi g'onlěmbě: miě mēnla pa zo nē-ganēga iwum nyam ny'aroenli nonli.

11 Nl'awulinliě miě 'nlě, O ga vâ pâga gw'azyo m'anlag' awenge, nl'anlângâ, nl'inlěmē, nl'aga.

EWONJO XI.

NL'AVENLIO miě okongolia ga nkâgu: nl'agumannl'enjěl awulia 'nlě, Gumanla kâ kēnlize nago-mpolo y'Anyambiě, nl'âl-těr, nla wao wi savinla go yo.

2 Ndo evungu zi re gw'igala nyi nago mpolo, riga, kâ agēnliza zo: kânde zi re po pa gor' Anlângâ: nli nka mpolo y'orunda yi be jara-go wao intyozyo vâ agomi anlai nl'agwěli ambanli.

3 Kâ miě pe *ngulu* gor' iyenli yam imbanli, kâ wao pâga ntâsen nli nkama mbanli, nl'ag-omi m'intyugu oroŋa, bâra pa sēsēge y'inlam-ba.

4 Winlâ nle rere y'iōliv vanli, nl'imiang'ijo imbanli, yi re g'ozyo w'Anyambiě yi ntye.

5 Nla j'âm' edu abele jâgiza wao nkazya,

ogonli wi kâgwa gw'agwanli mao, anye iloŵa-loŵi'ao : nla j'âm' edu abele jâgiza wao nkazya, e ga yonlo njonli yinla.

6 Winlâ wi re ngulu yi nunj' orowa, kâ anlâge ningo gw'intyugu s'ipâgi sao : wi re ngulu gw'anlingo, go kalunlia mo ntyinla, nla go bole ntye nli vunga yodu, egombe edu zi bela wao.

7 Nla ja w'amënlizi atakwë mao, nyama yi panda avila gw'ivemba ny'orânga, yi be noa nla wao, ageŵa wao, n'ayonla wao.

8 Nli bende yao *be nanla* gw'igala nyi nka mpolo yi fwelio n'inlinla 'nlë, Sâdôm nli Egypt, mbora y'aŵanlio kë Reri yazyo.

9 Nla wao w'anlaga, n'imbuŵe, n'inlëmë, n'anlângâ, wi be jenle bende yao, ntyugu ntyaro n'erenli, Kâ ayivire bende yao felo gw'ironginlo.

10 Kâ wao wi doanla go ntye jenl' imbia gore wao, n'avang' igeŵa, n'aromianl' impago : kânde ivâgisi yinlâ imbanli, w'azyâkâliage wao w'aloanlagi go ntye.

11 Viaganlo ntyugu ntyaro n'erenli, inlinla ny'eëmënlâ avila gor' Anyambië ny'ayinginli gore wao, n'agumanli wao gw'intyozyo sao, n'itia sipolo s'agoti wao w'ayenli wao.

12 Nl'ayâgio wao inyo' ivolo avila g'oroŵa ny'awulinlia wao 'nle, Vandanli gunlu. Nl'avandi wao g'orowa n'evindi ; n'avonlagio wao n'iloŵaloŵi ao.

13 Nl'igwěra měmo aroen' isyugazyua sipolo si ntye, nli mběi y'igomi yi nka mpola y'avoswi, nl'ayuwi gw'isyugazyuga si ntye ntâsen s'anlaga orâgěno ; nla mângi w'ariganli w'arilenli polo nl'av' ivenda gor' Anyambiě y'orowa.

14 Izili nyambanli ny'apiaganli : vonla, izili nyararo nyi bia něganěga.

15 Nl'arong'ěnjěl yorâgěno ; nl'aroen' amo' ampolo g'orowa, awulia 'nlě. Anlângâ mi ntye m'ato' anlângâ ma Reri azyo nla mi kraisi iyě ; kâ yě panginla go kânlakâ.

16 Nl'agomi ambanli nl'anlěrá anlai w'aloanli tu g'ozyo w'Anyambiě gw'aloanlo mao, w'avoswi nl'azyo mao, azavinl' Anyambiě,

17 Awulia 'nlě, Azuě pâ akeũa, Rerě Anyambiě Yinguluyodu, yi re, nla y'vegagi, nla yi re go bia, kânde nlě o re bângâ pa ngulu yâ mpolo, aũaenda.

18 Nl'aũaend' anlângâ, nl'egunlu zâ z'abienli, nl'egombe zi mângi wi re juwa pa, zi be jěkělio nla wao, kâ wě p'ipa gor' inyongo sâ ivâgisi, nla gor' iyâmbui, nla wao wi ti' ini nyâ, awango nl'avolo, nl'ayiliza wao wi jilize ntye.

19 Nl'anungunlo nago mpolo y'Anyambiě g'orowa, nl'ayenlio go nago mpolo yě egara zi njeki yě ; nl'vegagi anâmingwěmbolo, nl' amoi, nl'injali si toũa, nl'isyugazguga si ntye, nli ningo y'ado.

EWONJO XII.

NL'AWOWUNL' elemb' evolo g'orowa; oĩ-
anto bâra pe nkombe, nl'ogwěli g'odo-
longo w'intyozyo sě, nla gw'ewonji zě korowa
y'igomi nl'igěgěni mbanli;

2 Nl'avegagiě nl'inyeme, nl'arongi nli syângâ
y'ijanla, nli nkazya go janlo.

3 Nl'awowunl' elemb' ezěnle g'orowa, vonla,
oĩaĩb' oĩpolo watenlatenla wi wonj' orâgěn-
lo, nl'igomi ny'imengo, nl'ikorow' orâgěnlo go
wonjo yě.

4 Nl'okwendi wě w'aluri mběi yintyaro
y'igěgěni y'orowa, nl'awali yo go ntye: nl'
agumanl' oĩaĩb' oĩpolo g'ozyo w'oĩanto
w'agekizi go janlizo, go ny'oĩwanliě ayě jan-
la pa.

5 Nl'ayanliě oĩwâ-nloĩe, o vegagi go pan-
ginl' anlângâ modu nli nkâgu y'oĩwanga:
nl'awângio oĩwanliě gw'igonlo gor' Anyam-
biě, nla gw'eki zě.

6 Nl'aĩang' oĩanto gw'ig' ivolo, gw'avegagiě
kekizo pa mbora nl'Anyambiě, go tolizo yě
nle wao vâvâ ntâsen nli nkama mbanli nl'
agomi m'intyugu oroĩa.

7 Nl'avegagi' igâvi g'orowa; Maikeěl nl'ien-
jěl sě w'anloenl' oĩaĩb' oĩpolo; nl'oĩaĩb'
oĩpolo w'anloenli nl'ienjěl sě,

8 Ndo wi keĩa du: kâ w'avâ děnginlo mbo-
ra nyěnlě g'orowa.

9 Nl'aromb' oĩaĩb' ompolo, oĩaĩb' olungu mēwānlā wi fwelio 'nle, onyambe, nli Setan, wi temizage ntye yodu: w'awalio go ntye, nl'ienjēl sē s'aĩvalio nla yě.

10 Nl'ayāgio miě inyo ivolo nyi bulia g'oro-wa, inlě, vēnlā abienl' isunginla, nli ngulu, nl'inlāngā ny'Anyambiě yazyo, nli ngulu yi Krais iyě: kānde nle, Ozāzisi w'awāngwě wazyo w'atombio, w'azyāzizi wao g'ozyo w'Anyambiě yazyo oĩaĩnda nl'ogwěra.

11 Nl'agevī wao yě nli ntyinla y' Onw-idāmbē, nla v'igamba ny'atakwě mao, kâ w'arāndi mēnlā yao kwanga gw'ijuwa.

12 Sambo yenlanl' imbia *anluě* y'irowa, nl' anluě yi doanla go yo. Azili gor' iloanli yi ntye, nla yi mbenli, kānde onyambe w'azuminli gore nluě nl'egunlu evolo kānde avoro 'nlě, are nl'olingo wakwě.

13 Nla gw'ayenli oĩaĩmba 'nlě, atombio go ntye, agāmbizag' oĩaĩnto o yanl' onwā nlo-mě.

14 Nl'avenlio' oĩaĩnto ampav' ambanli mi ŋwanyānli mpolo, kâ yě dogw' agēnda gw'ig' ivolo, go mboriě go nyezo yě, v'egombe, nle gombe, nl'erenli z'egombe avila g'ozyo w'oĩaĩmba.

15 Nl'agāgunl' oĩaĩmba g'ogwanli wě anlingo ga ntonda gor' oĩaĩnto inle, é ga vėvizo nli ntonda.

16 Nl'anlungunli ntye oĩaĩnto, nl'anungunli

ntyé ogwanli wě, aměni ntonda y'agâgunlio n'l'omâmba g'ogwanli wě.

17 Nl'aëndinl' omâmba omânto, n'agěndiě go no' igavi n'l'amâri w'ilondi yě, w'avenjav-enjagi' isombia s'Anyambiě, nla w'vegagi n'l'atakwě mi Jisu Krai.

EWONJO XIII.

NL'AGUMANLI miě go ntyěnge y'ozyěgě, ayenla nyama bowunli avila go mbenli, yi re nle wonjo orâgěnló, n'igomi ny'imengo, nla gw'imengo sě, igomi ny'ikorowa, nla go wonjo yě ina ny'itâw' Anyambiě.

2 Nli nyama y'ayenlio miě, y'vegagi ga njěgâ, n'intyozyo sě s'vegagi ga *sintyozyo* si bear, n'ogwanli wě g'ogwanla wi laiõn: n'l'avenlio yě n'l'omâmb' om̄polo ngulu yě, n'eki zě, n'inyangi nyě ivolo.

3 Nl'ayenli miě ewonjo zě emâri ga z'vegagi bânjo pa gw'ijuwa; n'ayingio evoro zě z'ijuwa; n'amami ntye yodu gore nyama.

4 Nl'azavinlagi wao omâmba, w'avenli ngulu go nyama: n'azavinlagi wao nyama, awulia 'nlě, O re ga nyama mande? O re ngulu yi noa nla yě mande?

5 Nl'avenlio yě ogwanla nkambag' isaon impolo, n'itâw' Anyambiě: n'avenlio yě ngulu yi kângwa agom' anlai n'agwěli ambanli.

6 Nl'anungunl' ogwanli wě go tâw'Anyam-

bĩě, go tâw'ini nyě, nl'okanji wě, nla wao wi doanla g'orowa.

7 Nl'avenlio yě go noanl' iyâmbui, nla go keŵa wao : nl'avenlio yě ngulu gor' imbuŵe sodu, nl inlěmě, nl' anlângâ.

8 Nla waodu wi doanla go ntye be savinlagě, wao wi re wi zye nl'ani mao těndo pa gw'ezango z'eměnlâ z'Oŋw-idâmbě jonlo pa avila gw'avakili ntye.

9 Jâg' omedu are nl'oroi e ga yâgâ.

10 Ayě o kěndia go mbwedi, e be kěnda go mbwedi : Aye o jonla nl'okwara, e ga yonlo nl'okwara. Věnlâ nl'isindinla nl'ijivira s'iyâmbui.

11 Nl' avonli miě nyama nyěnle, yi bowunlia avila go ntye, y'avegagi nl'imengo mbanli, g'oŋw'-idâmbě, ndo agambiě g'oŋmâmb' oŋpolo,

12 Nl'ayanjagi yo nli' ngulu yodu yi nyama nonga, g'ozyo wě, nl'avangi ntye nli waodu wi doanla go yo, go duba nyama nonga o yingio evori zě z'ijuwa.

13 Kâ yě dendage lemba volo, yenlâ pangagě ogonli suminla avila g'orowa, go ntye gw'antyâ m'anlaga,

14 Aremizage wao wi doanla go ntye g'oŋwanja wi lemba meyanlâ yi re yě ngulu yi denda gw'antyâ mi nyama ; awulinlia wao wi doanla go ntye, inlě, wi ga vanginle nyama oganla, y'avegagi nl'evora nl'okwara, nl'avâ tola.

15 Nl'avegagiě ngulu yi p'onwei gor' oganla, wi nyama, inlě, oganla wi nyama wi ga gambe ta nl'ayonlize ntango yi re yi dube nyama.

16 Nl'avangiziě waodu ta, awango nl'avolo, nlañi nli lěnge, awântye nl'asyaka, go bâng, elingilio gw'agâ mao anloñiě ge gw'imbami sao;

17 Inlě omedu agola kao yě o re nl'elingilio, ge ina nyi nyama, ge ntango y'ini nyě.

18 Imia so sinlâ. Ayě o re nl'ikotiza, e ga range ntango yi nyama: kânde yo nli ntango y'oma; nl'ontango wě wi re nkama oroŵa nl'agom' oroŵa.

EWONJO XIV.

NL'AYENLI miě, vonla, Onw'-idâmbě w'a-gumanli go nomba yi Zaiõn, avegagi nla yě nkama nl'agomi anlai nli ntâsen nai těndo pa ina nya Reriě gw'imbami sao.

2 Nl'ayâgâ miě inyo' avila g'orowa, inyo ny g'anlingo amenge, nla g'inyoi nyi njali'toŵa mpolo: nl'ayâgio miě inyoi ny'ibolisi wi bol' inâmbi isao:

3 Nl'ayembi wao g'evand' ezânla swaswâ nl'eka, nla gw'azyo mi vuginlia, nl'anlěrá: nla zy'oma o re kâ něng' evanda mězânlâ, kao nkama nl'agom' anlai nli ntâsen nlai w'alandunlo go ntye.

4 Winlâ nle wao w'aroenli wi fevizo nl'anto: kânde wao azyali. Winlâ nle wao wi

song' Oŋw'-idâmbě nkov' edu yi kěndo ndě :
Winlâ w'alandunlo avila gor' anlaga, wao il-
ond' ilonga gor' Anyambiě, nla gor' Oŋw'idâ-
mbě.

5 Nla gw'agwanli mao děngo sitemiza : kân-
de wi doanla ntyěmbâ fâ g'ozyo w'eka z'Any-
ambiě.

6 Nl'ayenli miě enjěl nyěnlě dogwa go gare
y'orowa, yi re nli ntyango-mbia yakânlakâ go
kambinla gore wao wi doanla go ntye, nla
gw'inlângw' edu, nl'imbuve nl'inlěmě, nl'anla-
ga,

7 Awulia nl'inyo'ivolo, nlě, Rianl' Anyambiě,
ka panliě ivenda ; kânde igwěra ny'ijěkěli
sě ny'abienli : kâ savinlě y'avang' orowa, nli
ntyē, nli mbenli, nli vero y'anlingo.

8 Nl'azongi enjěl nyěnlě, awulia, nlě, Bab-
ylōn aposwi, aposwi, nka-mpolō měyânlâ,
kânde y'ayânjag' anlângâ modu ivě ny'egun-
lu z'ibando sě.

9 Nl'azongio wao nl'enjěl yintyaro, awulia,
nl'inyo'ivolo, J'âm' edu asavinle nyama nl'
oganli wě, nl'awâng' elingilio ze go mbami
yě, ge g'ogâ wě,

10 Ayě měmo be jâng' ivě ny'egunlu z'Any-
ambiě, nyi jiro ibundunlo fâ gw'ingongo ny'-
egunlu zě ; kâ yě jenlizag'azyingo nl'ogo-
nli nli sulfūr gw'azyo m'ienjěl s'orunda, nla
g'ozyo w'Oŋw'-idâmbě :

11 Nl'otutu w'azyingo mao wi be panda gw'-

igonlo go kânlakâ : kâ w'aloanla nla sijâwa oĩanda g'ogwěra, wao wi savinle nyama n'oganli wě, n'omedu o bâng' elingilio z'ini nyě.

12 Sinlâ nle isindinla s'iyâmbui : Winlâ nle wao wi penjavenj' ampanga m'Anyambiě, n'ijivira si Jisu.

13 N'ayâgio miě inyoi avila g'orowa, ny'awulinlie miě inlě, Rěnda, Ozavinlo gore mân-gi w'ayuwi, wi juwa gore Rerě, avila věnlâ : Ih, buli' Inlinla 'nlě, wi ga yâwě avila go vilo yao ; ijanji sao kě si be songa wao.

14 N'avonli miě, ayenl' evindi zapupu, nla gw'evindi *oma* tu g'Oŋwâ-nloĩě, gw'ewonjo zě korowa yi syika yatenlatenla, nla g'ogâ wě osělě oruenli.

15 N'agâgw'enjěl nyěnlě avila go nago mpolo, aronga n'inyo' ivolo gore yě o vegagi tu gw'evindi 'nlě, Zyěnganli osělě wâ kâ tenla : kânde egombe z'abienli gore wě go tenla : kânde ntyaga yi ntye y'abândi.

16 N'ayě o vegagi tu gw'evindi, azyěŋgi ntye n'osělě wě, arenlio ntye.

17 N'agâgw' enjěl nyěnlě avila go nago mpolo yi re g'orowa, ayě kě n' osělě oruenli.

18 N'agâgw' ěnjěl nyěnlě avila g'áltěr y'avegagi nli ngulu g'ogonli : n'aronga n'itonga sipolo gore yě o vegagi n'osělě oruenli nlě, Zyěnga n'osělě wâ oruenli, aguminli akatakâ m'ogâli wi ntye, kânde ilonda ya yo y'abândi mbiambiĩ.

19 Nl'azyěng' enjěl nl'osělě wě go ntye, aguminli' ogâli wi ntye, nl'avunga wo go mbora yi piar' ivě ny'egunlu z'Anyambiě.

20 Nli mbora yi piar'ivě y'ayarago gw'igala nyi nka-mpolo, nl'agâgwi ntyinla gw'iviarinle ny'ivě, vanganle gw'igâli ny'inkavala vâ ntâsen nli nkam' oroŭa sinanda.

EWONJO XV.

NL'AYENLI miě elemb' ezěnlě g'orowa, Nevolu nla zimamo, ienjěl orâgěnlô si re nli vunga nuunl' orâgěnlô : kânde go yo aměnlizo egunlu z'Anyambiě.

2 Nl'ayenli miě ga mbenli y'eyenlo mbundunla pa nl'ogonli, nla wao w'ageŭi nyama, nl'oganli wě, nl'elingilio zě, nla go ntango y'ini nyě, kumanla go mbenli y'eyenlo, nl'iq-âmbi s'Anyambiě.

3 Nl'ayembi wao evanda zi Mosěs yi nyongo y'Anyambiě, nl'evandaz' Oŭw'-idâmbě 'nlě, Sipolo nla simamo nle ijanji sâ, Rera Anyambiě Yinguluyodu ; ogore nl'ogiligili *nle* impanli sâ, awě Oga w'iyâmbui.

4 O re e be tiâ mande, Rera, nl'avendi' ini nyâ ? kânde *awě* dadie o r'orunda : kânde anlângâ modu mi be bi'azavinlaga g'ozyo wâ : kânde ijěkěli sâ s'amiezo.

5 Nl'avila vâvâ, mi avonli nl'ayenla, nlě, nago-mpolo y'okanje w'atakwě g'orowa y'anlungunlo :

6 Nl'agâgw' ienjël orâgënlo avila go nago-mpolo nli vung' orâgënlo, bâra p'ambâra mi linnën nkërë nla pupu, nl'intonlo sao dirio pa nl'itumba yi syika yatenlatenla.

7 Nl'emâri gore vuginlia yabâ nlai, avenl' ienjël orâgënlo va yi syika yatenlatenla orâgënlo ralie nl'egunlu z'Anyambië yi doanla go kânlakâ.

8 Nl'ayonlio nago mpolo nl'otutu avila gw' ivenda ny'Anyambië nla go ngulu yë: nla pegag' oma nli ngulu yi jinginla go nago-mpolo, kao vunga orâgënlo y'ienjël orâgënlo y'am-ënlizio.

EWONJO XVI.

NL'AYÂGIO mië inyo' ivolo avila go nago-mpolo y'Anyambië awulianl' ienjël orâgënlo, nlë, Gëndaganli kâ jiranli va y'egunlu z'Anyambië go ntye.

2 Nl'agënd' onlonga ayir' evi zë go nyte; nl'avosw' iloso imbe y'ijiliza gor' anlaga w'avegagi nl'elingilio zi nyama, nla *gore* wao wi savinlag' oganli wë.

3 Nl'ayir' enjël yimbanli evi zë go mbenli; nl'agalui yo ga ntyinla y'oma o re juwa pa, nl'ayuw' inlinl' edu nyabâ go mbenli.

4 Nl'ayir' enjël yintyaro ayir' evi zë gw'ilâvi, nla go vero y'anlingo: nl'agalui yo ntyinla.

5 Nl'ayâgio mië enjël y'anlingo yi bulia 'nle, O r'ogore, Rera, yi re, nla y'avegagi, nla yi be doanla, kânde o re jëkëlia pa yenlâ.

6 Kânde wi re poviza pe ntyinla y'iyâmbui n'ivâgisi, n' o re papa wao ntyinla go jânga, kânde wi re n'inyanga.

7 Nl'ayâgio miě nyěnlě avila goâltěr yi bulia, nlě, Vanganle yenlâ, Rera Anyambiě Nguluyodu, ogiligili n'ogore, *nle* ijěkěli sâ.

8 Nl'ayir' enjěl yinlai ayir' evi zě go nkombe ; n'avenlio yě ngulu go pezy'anlaga, n'ogonli.

9 Nl'avezyio anlaga nli mpiu mpolo arâw' ina ny'Anyambiě yi re ngulu go vunga yinlâ : kâ w'agalua go pě ivenda.

10 Nl'ayir' enjěl yitanli evi zě gw'iloanla nyi nyama ; n'inlângâ nyě ny'ayonlio ralie nli mpiri ; n'aŵogagi wao inlēmě yao nli nkazyia.

11 Arâwag' Anyambiě y'orowa g'onwanja w'inkazyi ao, n'inkainli sao, kâ w'agalu' avila gw'ijanji sao.

12 Nl'ayir'enjěl yorowa evi zě g'olâv' ompolo Urefretis ; n'agamine anlingo ma wo, kâ mpânlâ y'aga wi nkova yi tângwa nli nkombe kekizo.

13 Nl'ayenli miě anlinla minang' araro ga rângě mi *kâgwa* g'ogwanla w'omâmba, n'avila g'ogwanla wi nyama, n'avila g'ogwanla w'ovâgisi w'inloka.

14 Kânde mo n'anlinla m' abambo, mi janja lemba, *mi* kěnda gor' aga wi ntye, nla w'eliŵa zodu, go datiza wao gw'igâvi nyi ntyugu mpolo mēyânlâ y'Anyambiě Yinguluyodu.

15 Vonla, mi bia g'ofe, Ozavinlo gore yě o bēmba, avenjavenj' ingâi sě, e vende kanganela tele, kâ ntyânli yě jenlo.

16 Nl'alatiziě wao ta go mbora yi fwelio nli nkambinli yi Hibru nlě, Armegědōn.

17 Nl'ayir' enjěl yorâgēnlo evi zě g'ompunga: nl'agâw'inyo' ivolo avila go nago-mpolo y'orowa, avila gw'eka, nlě, amanli.

18 Nl'aroenl' amoi, nl'injali s'itoṽa, nl'anâm-ingwěmbolo; nl'avegagi' isyugazyuga si ntye sipolo, onlângâ wi re wi pa jenlo nli m̄ari anlaga ga doanle go ntye, isyugazyuga si ntye si ngulu nla sipolo mě.

19 Nl'ageranlio nka-mpolo go nkumba ntyaro, nl'ink-impolo s'anlângâ s'avoswi: nli Bablylōn mpolo ayonginlio g'ozyo w'Anyambiě, go pa yo ingongo ny'ivě ny'ereria z'egunlu zě.

20 Nli něngi edu y'aṽangi, nl'inomb' impolo si děngo.

21 Nl'avoswi gor' anlaga ningo y'ado ampolo avila g'orowa, *ido edu* baraba nl'ipesyinli y'italent: nl'arâw' anlaga Anyambiě g'onwanja w'evunga zi ningo y'ado: kândě evunga za yo z'aroenli evolomě.

EWONJO XVII.

NL'AVIENLI om̄ari gor' ienjěl orâgēnlo s'avegagi nli va orâgēnlo, agamba nla miě, awulia' nlě, Yogo gunlu; m'be tuninlâ

ijëkëlia s'evoëvevoŵ' evolo zi doanla tu gw'an-lingo amenge:

2 O re nanla pa n'aga wi ntye, n'iloanli yi ntye yi re bângo n'ivě ny'ibando sě.

3 Yenlâ aroanliě miě gw'inlinla gw'ig' ivolo: n'ayenli miě oňanto tu go nyama mbânde ralie n'ina ny'irâwo, yo měmo nle wonj'orâgěno n'igomi ny'imengo.

4 Nl'awâri' oňanto nkěmbâ nâmbenli mbânde jago pa nli syika yatenlatenla n'ado mi jonla, n'ado ambia, nli ntyěnge yi syika yatenlatenla g'ogâ wě ralie n'ibe n'isěkě s'ibando sě.

5 Nla go mbami yě *avegag'* ina těndo pa, 'nlě, Iyumbunlo, Babylōn mpolo, ngwě yi voëvevo-ŵe n'ibiko si ntye.

6 Nl'ayenli miě oňanto bângo pa nli ntyinla y'iyâmbui, nli ntyinla yi mângi w'ayuwi g'oŋwanja wi Jisu; nla gw'ayenli miě yě, amami miě n'imama sipolo.

7 Nl'awulinlio miě n'enjěl inlě, O mam' ande? M'be bulinliâ iyumbunlo ny'oňanto, nli' nyama yi toanliě, yi re nle wonj'orâgěno n'igomi ny'imengo.

8 Nyama y'ayenlio ndâ y'avegagi, ndo yi zyele; yi be kâgwa avila gw'ivemba ny'orânga, n'agěnda gw'ijiliza, nla wao wi doanla go ntye be mama, wao wi re n'ani mao wi pa těndo gw'ezango z'eměnlâ avila gw'avakili ntye, go be jenla wao nyama y'avegagi, ndo yi zyele, ge yi re.

9 Nla sinlâ *nle* ipikilia si re n'l'imia. Wonj' orâgënlo, nle inomb' orâgënlo si doanlo n'l' oĩmanto,

10 R'ag' orâgënlo kě ; atanli wi re poswa pa, oĩmâri wi re, n'l'oĩmâri e pa bia ; ndo j'abia e be doanla v'õŋwâ lingo wakwě.

11 Nli nyama y'avegagi, ge yi zyele, vanganle yě nle yenlanlai, n'l'oĩmâri go y'orâgënlo, n'l'agěnda gw'ijiliza,

12 Nl'igomi ny'imengo ny'ayenlio ndâ, nle igomi ny'aga, wi re wi pa děng 'inlângâ ga věnlâ ; ndo wi bâng' ngulu y'aga igwěra inkâl' iĩmâri nli nyama.

13 Winlâ wi re n'l'ipikil' imo, wi be pe ngu-lu yao n'l'inungunli sao gore nyama.

14 Winlâ be nloa n'l'Õŋw'idâmbě, k'Õŋw'idâmbě keŋa wao : kânde ayě Rerě yi rerě, n'l'Oga w'aga : nla wao wi re nla yě, wi re fw-elio pa, n'l'avinjio, n'l'ijivira.

15 Nl'awulinliě miě 'nlě, anlingo m'ayenlio ndâ, go mbora yi doanla tu eõvõeõvõe, mo n'l'anlângâ, inkândâ, nla simbuve, n'l'inlěmě.

16 Nl'igomi ny'imengo s'ayenlio ndâ go nyama, sinlâ si be bik' eõvõeõvõe, avangě nkele n'l'otele, nla ny'ozyonli wě, avezyě n'l'og-onli.

17 Kânde Anyambiě are fela pa gw'irěmi yao go denda ntândinli yě, nla go datanla, av'inlângâ nyao gore nyama, kao agamba m'Anyambiě m'akekizo.

18 Nl'om̃anto o yenlio ndâ, nle nka-mpolo mēyânlâ yi pendinl' aga wi ntye.

EWONJO XVIII.

NL'ISAON yinlâ viaganlo, ayenli miě en-jěl nyěnlě yi suminla avila g'orowa nli ngulu mpolo; nl'aṽambi ntye nl'ivendi nyě.

2 Nl'arongiě polomě nl'inyoi nyi ngulu, awulia 'nlě, Babylōn mpolo y'aposwi, aposwi, nl'atoenl' iloanlo ny'abambo, nl'ivenginlo ny'inliul' edu ive, nl'egara zi nyânl' edu yi nanga nla y'ibiko.

3 Kânde anlângâ modu mi re jângo p'ivě ny'egunlu z'ibando sě, nl'aga wi ntye wi re nanla pa nla yě: nl'imasen si ntye si re paga pa nl'ibunla si ya yě via.

4 Nl'ayâgio miě inyoi nyěnlě avila g'orowa 'nlě, Gâgwanli gore yě, anlagi wam, kâ alo-anlanl' iwângisi y'ibe sě, kâ nluě awânganli go vungi yě.

5 Kânde ibe sě awoṅwi kwanga g'orowa, nl'Anyambiě are jonginlia p'ipavi sě.

6 Ṽinlizanli yě ga nt'aṽinliziě nluě, kâ datiza gore yě nyângâ mbanli ga nt'ar'ijanji sě: go ntyěnge yi re ye jonlia pa, yonlianli yě yo nyângâ mbanli.

7 Ga nt'are yě pendia p'okuwěmě, aloanli nl'imbunga, egâlanli mēmo, vě azyingo nl'ek-eṽa: kânde e bulia g'orěmi wě 'nlě, miě pan-

de nkondi, miě g'oŋmanto, tigo, kâ mi ayenl' ekeŋa du.

8 Sambo vungi yě be bia go ntyugu m̄âri, ijuwa, nli'iwâga, nli njanl' ipolo; kâ yě pezyo n'ogonli: kânde Rerě Anyambiě o jěkěliě *are* ngulu.

9 Nl'aga wi ntye wi re nanla pa nla yě, nl' aloanla nla yě nl'imbunga, wi be burinliě' nl' alenlě, go be jenla wao otutu w'ipezyo sě,

10 Nkumanlaga daŋadaŋiě gw'iti' s'azyingo mě, awulia 'nlě, Eh, eh! nka-mpolo mēyânlâ Babilōn, nka mpolo mēyâ ngulu! kânde gw' igwěr' iŋmâri r'ijěkeli sâ bia pa.

11 Nl'imasen si ntye si be denla aloanla nl' iwâga g'oŋwanji wě; kânde zyel' omâ kol' igumbi nyao nyěnlě:

12 Nl'agolo mi syika yatenlatenla, nla yapupu, nl'ado ambia, nl'ado mi njonli, nli lîněn mbia, nli pŋrple, nli silěk, nli yatenlatenla, nl'erere zi thain, nl'anlângâ modu m'intyěnge s'impunje, nl'anlângâ modu m'intyěngě s'erere zi njonli polo, nla si nyěnlie, nl'oŋwan-ga, nl'ado mapupu,

13 Nli s̄inemōn, nl'inkango imbia, nl'agali mi nkango, nl'ekeva, nl'ivě, nl'agali, mpēm-ba mbia, nli whit, nl'inyama, nl'adâmbě, nl'in-kavala, nl'intyonli, nl'asyaka, nl'anlinla m'an-laga.

14 Nl'ilonda y'ijongunla s'inlinli nyâ, yi re dubwa pa gore wě, nli yâma yodu yi sile dēn-

go n'l'ivia, yi re dubwa pa gore wě, kâ wě vâ dēnga yo nyěnlě du.

15 Imasen si ya yinlâ, s'avagizio nle yě, si be kumanla daṽadaṽie gw'iti' s'azyingo mě, ndenlaga nli ntongaga,

16 Nl'awulia 'nlě, Eh, eh! nka-mpolo mēy-ânlâ y'avegagi bâro pa nli līnēn mbia, nli pūr-ple, nla yatenlatela, nl'ayagio nli syika yatenlatela, nl'ado mi jonla, nl'ado ambia!

17 Kânde gw'igwěra nyi nkâla iṁâri, igumb'ivolo yenlâ ny' averi. Nli ngâw' edu y'owatanga, nli mângi y'amatanga, nli lēnge, nli ntango yi kola go mbenli, w'agumanli daṽadaṽiě,

18 Nl'arongi, gw'ayenli wao otutu w'ipi' sě, awulia' nlě, *Nka-mpolo* nde yi re ga nka-mpolo yinlâ?

19 Nl'amězagi wao ntyěnge go wonjo yao, aronga, ndenlaga nli ntongaga 'nlě, Eh, eh! nka-mpolo mēyânlâ y'avagizi waodu w'avegagi nl'amatanga go mbenli g'onwanja wi njonli yě! Kânde nlě gw'igwěra nyi nkâl' iṁâri re yo tigo pe ntevo.

20 Yenlanl'igeṽa gore yě orowa, nl'anluě ro-mi y'orunda, nl'ivâgisi, kânde Anyambiě are nluě fwintliza pa ngâkâ gore yě.

21 Nl'awâng' enjěl ngulu awâng'ido ivolo nyi kilinl'imba, avunga *nyo* go mbenli, awulia 'nlě, Yenlâ nli ngulu be syazyo nka-mpolo mēyânlâ Babylōn, kâ yo avâ dēngo du nyěnlě.

22 Nl'inyoi nyi mângi ɲâm̃bi, nli mângi y'abeka, nli y'ipaipa, nli mâng' itâmbâ, be fâ jâgâ nyënlë gore wě ; kâ wě avâ dëng'ikëngi w' onlângâ edu gore wě nli nyângâli ny'ido nyi kilinlo, ny'ayâgâ du gore wě nyënlë.

23 Nl'ozange w'ojo w'avâ baminla du nyënlë gore wě ; nl'inyoi ny'omâ jomba, nl'oñanto o jomba ny'avâ jâgo du nyënlë gore wě : kande imasen sâ s'avegagi anlag'avolo wi ntye ; kânde g'oŋwanja w'isënli sâ anlângâ modu m'ar-emizio,

24 Nla go yo alëngio ntyinla y'ivâgisi nla y'iyâmbui nla ya waodu w'ayonlio go ntye.

EWONJO XIX.

ISAON yinlâ viaganlo ayâgio mië inyo' ivo-lo ny'anlag'awenge g'orowa wi bulia 'nlë, Aleluya, Isunginla, nl'ivenda, nl' idubo, nli ngulu, gore Rerë Anyambië yazyo :

2 Kânde ijëkëli sě si r'ogiligili nl'ogore : kânde are jëkëlia p'evoëvevo' evolo, z'avânli-zi ntye nl'ibando sě, nl'avînliz ngâkâ yi ntyinla y'inyongo sě gw'agâ mě.

3 Nl'avâ bulia wao 'nlë, Aleluya. Nl'otutu wě w'avandi go kânlakâ.

4 Nl'agomi ambanli nl'anlërâ anlai, nli vuginlia nlai y'avoswi go ntye, azavinl' Anyambië y'avegagi tu gw'eka, awulia 'nlë, Amën ; Aleluya.

5 Nl'agâgw' inyo' gw'eka 'nlë, zuminlianl'

Anyambiě yazyo anluě inyongo sě sodu, nla nluě yi tiě, awango nl'avolo.

6 Nl'ayâgio miě g'inyoi nyi nkândâ mpolo, nla g'inyoi ny'anlingo amenge, nla g'inyoi ny'injali sitořa singulu, awulia, nlě, Aleluya; kânde Rerě Anyambiě Yinguluyodu e panginla.

7 Azuě ga yenl' imbia nl'igeva, alubě: kânde ijombanla s'Oņw'idâmbě s'abienli, nl'ořant wě are kekiza p'okuwě.

8 Nl'avenlio yě go bario nli liněn mbia, pupu njâmbui: kânde nlě liněn mbia yo nl'orěti w'iyâmbui.

9 Nl'awulinliě miě 'nlě, Rěnda, Ozavinlo gore wao wi fwelio gw'inya sinkolu s'ijombanla s'Oņw-idâmbě. Nl'awulinliě miě 'nlě, Sinlâ nl'ibulia s'arěti s'Anyambiě.

10 Nl'avoswi miě gw'agolo mě go savinlě. Nl'awulinliě miě 'nlě, vonla, kâ alenda: miě oganganlo wâ wi nyongo, nla w'awa-rieriâ, wi re nl'atakwě mi Jisu: Zavinl' Anyambiě: kânde atakwě mi Jisu mo nle inlinla ny'ipâga.

11 Nl'ayenli miě orowa nungunlo pa, vonla, nkavala yapupu; nl'ayě o vegagi tu go yo ařeliago nlě, Ijivira nl'Ogiligili, nla g'orěti jěkěliě nl'anlo' igâvi.

12 Antyâ mě m'avegagi g'ogonli wi baminla, nla gw'ewonjo zě *avegag'* ikorowa sinyengě; nl'avegagiě ina těndo pa, nyi re nyi mio nl'omâ ŋwěnlě, kao ayěmě.

13 Nl'awârio yě ngâi duvio pa go ntyinla ; nl'ini nyě nyi fwelio 'nlě, Igamba ny'Anyambiě.

14 Nl'imběli s'avegagi g'orowa s'azongiě gw'inkavala sapupu, bârio pa nli lĩněn mbia pupu njâmbui.

15 Nl'agâgwi g'ogwanli wě okwari oruenli, kâ yě jiliz' anlângâ nla wo : kâ yě panginla wao nli nkâgu y'onwangi nl'ayara mbora yi piar'ivě y'ererie nl'egunlu z'Anyambiě Yinguluyodu.

16 Nl'avegagi go ngâi yě nla gw'ivěvënli nyě ina těndo pa 'nlě, Oga w'Aga, nla Rerě y'Irěrě.

17 Nl'ayenli miě enjěl gore go nkombe ; nl'arongiě nl'inyo'ivolo, awulia gw'inyânli sodu si dogwa go gare y'orowa 'nlě, Yagonli, alatanli ta gw'inya sinkolu s'Anyambiě mpolo :

18 Kâ nluě ny'izyonli y'aga, nl'izyonli y'ingâwě, nl'izyonli yi mângi wi ngulu, nl'izyonli y'inkavala, nla ya wao wi bataminla go so, nl'izyonli y'anlaga waodu, awântye nl'asyaka ta, awango ta nl'avolo.

19 Nl'ayenli miě nyama, nl'aga wi ntye, nl'imběli, sao datizo pa ta go nlo' igâvi gore yě o vegagi tu go nkavala, nli mběli yě.

20 Nl'agotio nyama, nl'ayě ovâgisi w'inoka, w'alendagi lembe g'ozyo wě, y'aremizago ndě wao, w'awâng' elingilio zi nyama, nla wao,

w'azavinlag' oganli wě. Winlâ avanli w'aũa-
lio bâ gw'eliũa z'ogonli zi pia nli sũlfur.

21 Nli *nkumba* y'ariganli, w'ayonlio n'okwa-
ra w'oma o vegagi tu go nkavala, *okwari* wě
w'agâgwi g'ogwanli wě; n'ayor' inyânli so-
du n'izyonli yao.

EWONJO XX.

NL'AYENLI miě enjěl yi suminla avila
g'orowa avegagi nli syape y'ivemba ny'
orânga n'izungakanlo ivolo g'ogâ wě.

2 Nl'agotiě dragon, oũaũab' olungu měwânlâ
wi re wo n'Onyambe nli Setan, n'agorě vâ
ntâsen y'impuma.

3 Nl'aũaalě gw'ivemba ny'orânga, anunjiě
ngwa n'l'aũaěba *nyo*, kâ y'avâ temiz' ânlangâ
nyěnlě, kao ntâsen y'impuma y'akeki : n'avi-
aganlo vâvâ, kâ yě tigo diěnga v'ojwâ lingo
wakwě.

4 Nl'ayenli miě ka, nla wao tugetu go yo,
n'avenlio wao ijěkělia : n'ayenli miě anlinla
ma wao w'arenlio wonjo gw'atakwě mi Jisu,
nla g'ojwanja w'igamba ny'Anyambiě, nla
w'aroenlě wi savinla nyama ge oganlo wě, nlâ
bâng' elingilio zě gw'imbami sao, nlâ gw'agâ
mao; n'aloanli wao bâ avenda nli krais vâ
ntâsen y'impuma.

5 Nl'aũaâri w'alujo juwa pa, wi doa' bâ nyě-
nlě, kao ntâsen y'impuma y'akeka. Sinlâ n'
itongw' idonga.

3
,,
,,
,,
,,

6 Ozavinlo n'orunda gore yě o re nli mbo-
ra gw'itongw' idonga, wi re ijuwa sibanli si
zye nli ngulu, ndo wi be doanla siminisě s'
Anyambiě nla si Kraiss, kâ wao penda nla yě
vâ ntâsen y'impuma.

7 Nla ja ntâsen y'impuma y'akeka, gamběnlě
Setan apurunlo go ntyogo yě.

8 Kě kěnda go temiz' anlângâ mi re gw'in-
tulungu nlai si ntye, Gâg nli Megâg, go da-
tiza wao gw'igâvi: ntango yao yi re ga nty-
ěnge y'ozyěgě.

9 Nl'avandi wao go nyambu yi ntye, agom-
binl olako w'iyâmbui vingovingo, nli nka-
mpolo yi tândo: nl'azuminl' ogonli avila gore
Anyambiě g'orowa, ayilizi wao.

10 Nl'Onyambe w'aremizagi wao, aŵalio gw'
eliŵa z'ogonli nli sũlfur, go re nli nyama nl'
ovâgisi w'inloka, kâ wao jenlizago azyingo
oĩanda nl'ogwěra go kânlakâ.

11 Nl'ayenli miě ek'evolo zapupu, nla yě o
re tu go zo, ntye nl'orowa w'aŵang' avila g'
ozyo wě, kâ alěngi mbora go yo.

12 Nl'ayenli miě mângi juwa pa, awango
nl'avolo, kumanla pa g'ozyo w'Anyambiě: nl'
anungunlo yango; nl'anungunlo ezango ezěnlě;
zo nl'ezango z'ěměnlâ; nl'ayěkělio mângi juwa
pa gw'isaon měyânlâ yi re těndo pa go yan-
go ga nt'ar' ijanji sao.

13 Nl'agâgunli' mbenli mângi re juwa pa
go yo, nl'ijuwa nl'ilombo w'agâgunli' mângi

re juwa pa gore wao : n'ayëkëlio wao omedu ga nt'ar'ijanji së.

14 Nl'ijuwa n'ilombo w'aãvalio gw'eliãa z'ogonli. Sinlâ nle ijuwa sibanli.

15 Nl'omedu o roenli e dëngo tëndo pa gw'ezango z'eëmënla, aãvalio gw'eliãa z'ogonli.

EWONJO XXI.

NL'AYENLI mië orow' onwânla nli ntye nyânla : kânde orow' olonga nli ntye nonga y'alu y'apiaganlo, kâ aloanle mbenli nyënlë.

2 Nl'ayenli mië Jön nka-mpolo y'orunda, Jërusalëm nyânla yi suminla avila gor' Anyambië g'orowa, kekizo pa g'oãmanto jombo vâtë bâra pa gor' onloãm' wë.

3 Nl'ayâgio mië inyo' ivolo g'orowa ny'awulia' nlë, Vonla, okanja w'Anyambië wi re n'anlaga, n'ayë be doanla nla wao, kâ wao doanla mângië, n'Anyambië ayëmë be doanla nla wao, alo' Anyambië yao.

4 Nl'Anyambië be siz'antyânli modu gw'antÿâ mao ; kâ avâ doanl' ijuwa sijënlë, g'ekëãa, g'edingo, ge fâ doanla nkazya nyënlë : kânde isaon y'alonga y'apiaganli.

5 Nl'ayë o doa'tu gw'eka awulia'nlë, Vonla, mi pang' isaon yodu imiânla. Nl'awulinlië mië 'nlë, Rënda : kânde agamba minlâ mi re giligili n'l'ijivira.

6 Nl'awulinlië mië 'nlë, Amanli, Mië n'l'

Alfa n'l'Omiga, ipakilia nli ntyai. M'be pë o re n'esyove gw'evero z'anlingo m'eĩnẽnlâ mpagaga.

7 Ayě o keřa e be jig'isaon yodu, m'be doanl' Anyambiě yě, kâ yě doanlaonwanli ami.

8 Ndo mângi wi tia, nli mângi wi re w'ayiviri, nli mângi biko, n'iyonlisi y'anlaga, nli bandanliě, n'intyěnli, nli mângi wi savinl' ikanla, n'inloki yodu, wi be dënga mbori' ao gw'eliřa zi piaga n'ogonli nli sũlfur, si re so n'ijuwa sibanli :

9 Nl'avienli gore miě m̃ari gw'ienjěl orâgě-nlo wi re nli va orâgenlo ralie nli vung' orâgě-nlo nuunla, agamba nla miě 'nlě, Yogo gunlu, m'be tuminliâ oĩanto o jomba vâtě, oĩanto w'Oņw'idâmbě.

10 Nl'aroanliě miě gw'Inlinla go nomba mpolo ndondui, aruminliě miě nka-mpolo mě-yânlâ, Jërusalēm y'orunda yi suminla avila g'orowa gor' Anyambiě,

11 Ndoanlaga n'ivenda ny'Anyambiě n'ozange wě, w'avegagi gw'ido nyi jonla polo, vanganle g'ido nyi jaspër kělakěla ga krystal :

12 Nla y'aloanli n'ogomb' ompolo olondui, n'igomi n'agugi ambanli, nla gw'agugi, igomi n'ienjěl imbanli, n'ana těndo pa go mo, mi re mo n'ana m'igomi n'imbuře imbanli s'awa w'Isreěl :

13 Go tângwa nli nkombe, agug' araro : go

nkâmi, agug'araro: g'olomba, agug' araro: nla go kwa nli nkombe, agug'araro.

14 Nl'ogomba wi nka-mpolo, w'vegagi nl'igomi nl'azang' ambanli, nla go mo ana m'igomi nli romi vanli y'Oŋw'idâmbě.

15 Nl'ayě o gambaga nla miě avegagi nl'okongolia wi syika yatenlatenla go kënliza nka-mpolo, nl'agugi ma yo, nl'ogomba wa yo.

16 Nli nka-mpolo y'vegagi nl'iteno nlai, nl'elavinli z'vegagi penda g'evindinli: nl'agěnliziě nka-mpolo nl'okongolia, igomi nli ntâsen imbanli sifŭrlângs, Elavinli, nl'evindinli, nli ndonduinli ya yo y'vegagi' egâlanli měmo.

17 Nl'agěnliziě ogomba wa yo nkama nl'agomi anlai nl'ikubit nlai, ga nt'ar' egěnliza z'oma, inlě, y' enjěl.

18 Nli noginli y'ogomba wa yo w'vegagi nogo pa nli jaspěr: nli nkala y'vegagi syika yatenlatenla mbia, g'elasě zakělakěla.

19 Nl'azanga m'ogomba wi nka-mpolo m'vegagi kando pa nl'onlângâ m'ado mi jonla modu. Izang' ilonga ny'vegagi jaspěr; ny' ambanli, safair; ny'araro, kalsidoni; ny' anlai, ěmirald;

20 Ny'atanli, sardonix; ny'orowa, sardaius; ny'orâgěnlö, krysolait; nyinlanlai, bëryěl; ny'ěnlâgomi, topaz; ny'igomi, krysoprasus; ny'igomi nl'imâri, jesynth; ny'igomi nl'ambanli, amythist.

21 Nl'igomi nl'agug' ambanli *m'vegagi* igomi nl'ado mi jonl' ambanli : igug' edu ny'ido nyi jonl' imâri : nl'igala nyi nka-mpolo ny' *avegagi* syika yatenlatenla mbia g'elase zak-ëlakëla.

22 Nla mi jenla nago-mpolo y'Anyambië gogo ; kânde Rerë Anyambië Yinguluyodu nl'Oᅇw-idâmbë, wao nle nago y'Anyambië ya yo.

23 Nli nka-mpolo yi pegaga nl'isyâlâ nli nkombe g'ogwëli go bambinla yo : kânde ivenda ny'Anyambië ny'aᅇambizi yo nl'Oᅇw-idâmbë nl'ozange wa yo.

24 Nl'anlângâ ma wao wi sunginlo, mi be kanganla g'ozange wa yo : nl'aga wi ntye wi bag'ipendi sao nl'idubo go yo.

25 Nl'agugi ma yo m'anlunjizo du oᅇanda : kânde gogo zyel' ogwëra.

26 Kâ wao bag'ampenda nl'idubo s'anlângâ go yo.

27 Nla go yo ayinginl' ezâm edu zi bundakanlia, g'ezâmedu zi janj' ibiko, ge *pang'* inloka : ndo wao wi re tëndo pa gw'ezango z'eᅇnlâ z'Oᅇw-idâmbë.

EWONJO XXII.

NL'ARUMINLIË mië olâvi wakëlakëla w'anlingo m'eᅇnlâ yi jenla ga krystal wi pova avila gw'eka z'Anyambië nla z'Oᅇw-idâmbë.

2 Nla go gare y'igala nya yo, nla gw'izam-ba y'olâvi *avegagi* vâvâ erere z'eññlâ, zi janl' igomi n'*anlângâ* m'ilond' ambanli, n'ayanlag' ilondi yě ogwěli edu: n'ijavi s'erere so nle gw'ijinga s'anlângâ.

3 Be fâ doanl' ozavo nyěnlě: nd eka z'Any-ambiě, nla z'Onw'idâmbě be doanla go yo; n'inyongo sě si be janjinlě.

4 Kâ wao jenl' ozyo wě: n'ini nyě nyi *be doanla* gw'imbami sao.

5 Gogo be doanl' ogwěra; wi bel' ojo, gě ozan-ge wi nkombe; kândenlě, Rerě Anyambiě e be pa wao ozange: kâ wao panginla go kân-lakâ.

6 Nl'awulinliě miě 'nlě, Ibulia sinlâ si r'iji-vira nla sagiligili: nla Rerě Anyambiě y'iv-âgisi y'orunda, arom' enjěl yě go bulinli' in-yongo sě isaon yi be sunge dendo.

7 Vonla, Mi bia něganěga: Ozavinlo gore yě o pejavenj'ibulia s'ipâga s'ezango zinlâ.

8 Nl'ayenli miě Jõn, isaon yinlâ ayâgâ yo. Nla miě jâgâ pa nl'ayenli, avoswi miě go savinla gw'agolo m'enjěl y'aruminli' miě isaon yinlâ.

9 Nl'awulinliě miě 'nlě, vandaminla k'alenda *yenlâ*: kânde miě nl'oganganlo wâ nyon-go, n'omâri gor'awa reriâ ivâgisi, nla gore wao wi penjavenj' ibulia s'ezanga zinlâ; za-vinl' Anyambiě.

10 Nl'awulinliě miě 'nlě Aṽěb' ibulia s'ipâ-

ga s'ezango zinlâ : kânde 'nlě, egombe z'atoe piěřě.

11 Ayě o re azy'ogore, e ga loanle azy' ogore ; nl'ayě o re nl'isěkě, e ga loanle nl'isěkě : nl'ayě o r'ogore, e ga loanl' ogore : nl'ayě o r'orunda, e ga loanl' orunda.

12 Nla vonla, mi bia nēganēga ; nl'ipi sam si re nla miě, go p'omedu ga ntě be doanl' ijanji sě.

13 Miě nl'Alfa nl'Omiga, ipakilia nli ntyai, olonga nl'onuunla. .

14 Ozavinlo gore wao wi janj' isombi' sě, kâ wao dēng'inyanga gw'erere z'eměnlâ nl'ayinginla bâli gw'agugi go nka-mpolo.

15 Kânde gw'igala reimboa, nl'intyěnli, nli bandanliě, nl'iyonlisi y'anlaga, nli mângi wi savinl' ikanla, nl'omedu o tânda, avang' inloka.

16 Miě Jisu, mi are toĕna p'enjěl yam go tuminlia nluě isaon yinlâ gw'iņando. Miě nl' oramba nli mbamba yi Devīd, nl'ogěgěnli w' ibanga wi baminla.

17 Nl'Inlinla nli ņando bulia 'nlě, Yogo. Ayě o jâgâ e ga wulia 'nlě, Yogo. Ayě o re nl'esyove e ga viage, nl'omedu o jivira e ga wâng' anlingo m'eměnlâ mpagaga.

18 Kândenlě mi bulinli' omedu o jâg' agamba m'ipâga s'ezango zinlâ, j'âm' edu akunda gw'isaon yinlâ, Anyambiě be kundinlě vunga yi re tēdo pa gw'ezango zinlâ :

19 Nla j'âm' edu atomba avila gw'agamba

m'ipâga s'ezango zinlâ, Anyambiě e be tomba mboriě avila gw'ezango z'eñěnlâ, nl'avila go nka-mpolo y'orunda, nla gw'isaon yi re tēdo pa gw'ezango zinlâ.

20 Ayě o bulia isaon yinlâ e bulia 'nlě, řeti mi bia něganěga; Aměň. Vanganle yenlâ, yogo Rerě Jisu.

21 Iměpinlo si Reri 'azyo Jisu Krais si ga loanle nl'anlu' 'edu. Aměň.

NTYAI.

the first of these is the fact that the
 the second is the fact that the
 the third is the fact that the

the fourth is the fact that the
 the fifth is the fact that the

the sixth is the fact that the
 the seventh is the fact that the

APPENDIX

the eighth is the fact that the
 the ninth is the fact that the

the tenth is the fact that the
 the eleventh is the fact that the

the twelfth is the fact that the
 the thirteenth is the fact that the

the fourteenth is the fact that the
 the fifteenth is the fact that the

the sixteenth is the fact that the
 the seventeenth is the fact that the

the eighteenth is the fact that the
 the nineteenth is the fact that the

the twentieth is the fact that the
 the twenty-first is the fact that the

the twenty-second is the fact that the
 the twenty-third is the fact that the

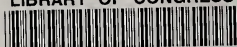

LIBRARY OF CONGRESS

0 029 557 414 8